

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
другий (магістерський) рівень вищої освіти

на тему: Теоретико-практичні аспекти обліку та оподаткування
діяльності фізичної особи-підприємця

Виконав: **Гуменіченко Владислав Віталійович**
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник: **Назаренко Інна Миколаївна**
професор кафедри обліку і оподаткування

Рецензент: **Семенець Людмила Валентинівна**
головний фахівець з питань внутрішнього аудиту
Сумського національного аграрного університету

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Кафедра

Освітня програма

Спеціальність

Економіки і менеджменту

Обліку і оподаткування

«Облік і оподаткування» другого
(магістерського) рівня вищої освіти

071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

« 08 » листопада

Затверджую:

М.І. Гордієнко

2023 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Гуменіченку Владиславу Віталійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Теоретико-практичні аспекти обліку та оподаткування діяльності фізичної особи-підприємця.

2. База практичного дослідження:

ФОП «Гуменіченко Владислав Віталійович» Роменського району Сумської області

керівник роботи **Назаренко Інна Миколаївна, д.е.н., професор**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від

14.11. 2023 р. № 3486-н

3. Строк подання здобувачем закінченого проекту (роботи) 19 грудня 2024 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична, бюджетна та податкова звітність,

законодавчо - нормативні акти з питань обліку і контролю, монографії, фахові наукові

статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, аналізу, аудиту і контролю.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити теоретичні основи обліку, оподаткування діяльності ФОП;

провести характеристику ФОП; проаналізувати обліковий супровід та особливості

оподаткування діяльності ФОП; дослідити особливості автоматизації діяльності ФОП;

розглянути бухгалтерський аутсорсинг як послугу з ведення обліку ФОП; обґрунтувати

контрольно-діагностичні процедури діяльності ФОП; обґрунтувати організаційні аспекти інвентаризації, сформулювати висновки.

6. Дата видачі завдання

« 08 » листопада 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	листопад 2023 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2023 р. - січень 2024 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2024 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2024 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2024 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2024 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	02-16 грудня 2024 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	06-17 грудня 2024 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	19 грудня 2024 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	18-23 грудня 2024 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	24 грудня 2024 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Владислав ГУМЕНІЧЕНКО

Керівник роботи

Інна НАЗАРЕНКО

Перевірку на автентичність проведено.

Надія БАРАНИК

Кваліфікаційна робота допущена до
захисту

Гарант освітньої програми

Інна НАЗАРЕНКО

Декан факультету економіки і
менеджменту

Світлана ЛУКАШ

АНОТАЦІЯ

Гуменіченко В.В. Теоретико-практичні аспекти обліку та оподаткування діяльності фізичної особи-підприємця. Рукопис кваліфікаційної роботи. Суми. 2024.

Кваліфікаційна робота спрямована на дослідження особливостей обліку та оподаткування діяльності фізичної особи-підприємця. Для успішного дослідження було визначено для вирішення наступні завдання: узагальнити теоретичні основи обліку, оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців; проаналізувати в динаміці діяльності досліджуваного підприємця; конкретизувати обліковий супровід діяльності досліджуваної фізичної особи-підприємця; обґрунтувати особливості оподаткування діяльності досліджуваної фізичної особи-підприємця; деталізувати напрями удосконалення процесу організації облікового супроводу діяльності підприємця; конкретизувати особливості автоматизації облікового супроводу діяльності досліджуваного підприємця; конкретизувати напрями вдосконалення внутрішнього контрольного процесу підприємця.

У першому розділі «Теоретичні основи обліку, оподаткування діяльності ФОП» автором було досліджено розвиток підприємницької діяльності в Україні, визначено переваги та недоліки підприємництва, охарактеризовано особливості організації обліку у фізичних осіб-підприємців, деталізовано особливості оподаткування.

У другому розділі «Практичні аспекти обліку та оподаткування діяльності ФОП «Гуменіченко Владислав Віталійович»» у динаміці проаналізовано показники діяльності досліджуваного підприємця, досліджено особливості використання облікової документації підприємцем у процесі своєї діяльності, охарактеризовано систему оподаткування.

У третьому розділі «Напрями удосконалення обліку діяльності фізичної особи-підприємця» для підтвердження актуальності бухгалтерського аутсорсингу для фізичних осіб-підприємців виокремлено та узагальнено наступні аргументи: часті зміни у податковому законодавстві вимагають постійного моніторингу та адаптації, підприємець не завжди має час і знання для своєчасного врахування нововведень; облік вимагає ретельності та уваги до деталей, що може відволікати підприємця від основної діяльності, а аутсорсинг дозволяє зосередитися на

розвитку бізнесу, делегуючи рутинні завдання професіоналам, помилки в обліку можуть призвести до фінансових санкцій і втрати репутації, професійний підхід до обліку знижує ризик помилок і штрафів; наймання штатного бухгалтера може бути економічно недоцільним для малого бізнесу, а аутсорсинг є дешевшою альтернативою, оскільки підприємцю не потрібно оплачувати податки на зарплату, відпустки або навчання бухгалтера; аутсорсингові компанії мають досвід у різних сферах діяльності та працюють із різними податковими режимами, що забезпечує якість і оперативність виконання облікових завдань; аутсорсинг дозволяє адаптувати обсяг послуг до потреб бізнесу, а підприємець може користуватися тільки необхідними послугами (наприклад, підготовка звітності, розрахунок податків), а не оплачувати повний спектр, як у випадку зі штатним бухгалтером. Розглянуто особливості автоматизації обліку, конкретизовані організаційні аспекти інвентаризації та обґрунтовано організаційно-методичний процес самоаудиту діяльності підприємця.

Ключові слова: автоматизація, бухгалтерський облік, інвентаризація, оподаткування, підприємець, самоаудит.

ANNOTATION

Gumenichenko V.V. Theoretical and practical aspects of accounting and taxation of individual entrepreneurship. Manuscript of qualification work. Sumy. 2024.

The qualification work is aimed at studying the peculiarities of accounting and taxation of the activities of an individual entrepreneur. For a successful study, the following tasks were identified to solve the following problems: to summarize the theoretical foundations of accounting, taxation of individual entrepreneurs; to analyze the dynamics of the activities of the studied entrepreneur; to specify the accounting support of the activities of the studied individual entrepreneur; to substantiate the peculiarities of taxation of the activities of the studied individual entrepreneur; to detail the directions of improving the process of organizing accounting support of the entrepreneur; to specify the features of automation of the accounting support of the entrepreneur's activities.

In the first chapter «Theoretical Foundations of Accounting and Taxation of Individual Entrepreneurship», the author examines the development of entrepreneurial

activity in Ukraine, identifies the advantages and disadvantages of entrepreneurship, describes the peculiarities of accounting for individual entrepreneurs, and details the peculiarities of taxation.

In the second section «Practical aspects of accounting and taxation of activities of the individual entrepreneur «Gumenichenko Vladislav Vitaliyovych» the author analyses the performance indicators of the entrepreneur under study in the dynamics, examines the peculiarities of use of accounting documentation by the entrepreneur in the course of his activities, and describes the taxation system.

In the third chapter «Directions for improving the accounting of the activity of an individual entrepreneur», the following arguments are highlighted and summarized to confirm the relevance of accounting outsourcing for individual entrepreneurs: frequent changes in tax legislation require constant monitoring and adaptation, the entrepreneur does not always have the time and knowledge to take into account in a timely manner innovations; accounting requires thoroughness and attention to details, which can distract the entrepreneur from the main activity, and outsourcing allows you to focus on business development by delegating routine tasks to professionals, errors in accounting can lead to financial sanctions and loss of reputation, a professional approach to accounting reduces the risk of errors and fines ; hiring a full-time accountant may not be economically feasible for a small business, and outsourcing is a cheaper alternative, as the entrepreneur does not need to pay payroll taxes, holidays or accountant training; outsourcing companies have experience in various fields of activity and work with different tax regimes, which ensures the quality and efficiency of accounting tasks; outsourcing allows you to adapt the scope of services to the needs of the business, and the entrepreneur can use only the necessary services (for example, preparing reports, calculating taxes), and not pay for the full range, as in the case of a full-time accountant.

The peculiarities of accounting automation are considered, the organizational aspects of the inventory are specified, and the organizational and methodological process of the self-audit of the entrepreneur's activity is substantiated.

Key words: automation, accounting, inventory, taxation, entrepreneur, self-audit.

ЗМІСТ

	ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1	ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП	12
РОЗДІЛ 2	ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО ВЛАДИСЛАВ ВІТАЛІЙОВИЧ»	22
2.1	Аналіз динаміки показників діяльності ФОП	22
2.2	Обліковий супровід діяльності ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.»	26
2.3	Оподаткування діяльності ФОП	35
РОЗДІЛ 3	НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ	42
3.1	Удосконалення процесу організації облікового супроводу діяльності ФОП	42
3.2	Автоматизація облікового супроводу діяльності ФОП «Гуменіченко В.В.»	47
3.3	Напрями вдосконалення внутрішнього контрольного процесу ФОП	56
	ВИСНОВКИ	62
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	65
	ДОДАТКИ	68

ВСТУП

Актуальність теми. Ведення обліку діяльності ФОП є невід'ємною частиною ефективного управління бізнесом. Правильна організація обліку дозволяє дотримуватися законодавчих вимог, підтримувати фінансову стабільність і приймати обґрунтовані управлінські рішення. Завдяки автоматизації та професійному підходу до обліку підприємець може зосередитися на досягненні стратегічних цілей та розвитку своєї справи. Крім того, важливість та необхідність ведення обліку ФОП зумовлена наступними ключовими аспектами: обов'язковість ведення обліку доходів і витрат відповідно до вимог Податкового кодексу України, оскільки належний облік дозволяє уникнути штрафів, санкцій та претензій з боку податкових органів, вірно здійснювати розрахунок податків та зборів, які потрібно сплатити до бюджету та забезпечити правильність заповнення податкових декларацій; чітке розуміння реального фінансового стану, планування бюджетів і прогнозування майбутніх витрат дозволяє ефективно управляти доходами та витратами, що є основою фінансової стабільності; прозорий облік сприяє довірі з боку клієнтів, партнерів та інвесторів; правильний облік доходів і витрат дозволяє використовувати податкові пільги та зменшити податкове навантаження; облік є основою для аналізу фінансових результатів і планування діяльності. Зазначені аргументи у черговий раз підтверджують актуальність тематики кваліфікаційної роботи.

Досліджувана проблематика є актуальною протягом тривалого проміжку часу, що також підтверджується наявністю досліджень у наукових доробках вчених: Іванишина О.С. [5], Кузьома В.В. [7], Левицька С.О. [9], Луценко І.С. [8], Токаренко В.В. [19], Ярмолук О.Ф. [20] та ін.

Зв'язок роботи з науковою темою. Кваліфікаційна робота виконувалася в межах науково-дослідної теми Сумського національного аграрного університету кафедри обліку і оподаткування: «Обліково-інформаційне забезпечення діагностики діяльності бізнес-суб'єктів (номер державної реєстрації 0119U103685)».

Мета і завдання дослідження. Мета написання кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретико-практичних аспектів обліку та оподаткування діяльності фізичної особи-підприємця, а також ідентифікації пріоритетних напрямів удосконалення організаційно-контрольних процедур для зазначених суб'єктів підприємництва.

Для досягнення мети в роботі поставлені для вирішення наступні завдання:

- узагальнення теоретичних основ обліку, оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців;
- аналіз в динаміці діяльності досліджуваного підприємця;
- конкретизація облікового супроводу діяльності досліджуваної фізичної особи-підприємця;
- обґрунтування особливостей оподаткування діяльності досліджуваної фізичної особи-підприємця;
- деталізувати напрями удосконалення процесу організації облікового супроводу діяльності ФОП;
- конкретизувати особливості автоматизації облікового супроводу діяльності досліджуваного підприємця;
- конкретизувати напрями вдосконалення внутрішнього контрольного процесу підприємця.

Об'єктом дослідження є система організації бухгалтерського обліку та оподаткування діяльності фізичних осіб-підприємців.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів бухгалтерського обліку фізичних осіб-підприємців.

Методи дослідження. Проведення досліджень за зазначеною тематикою здійснювалося за допомогою наступних методів: аналіз, абстрактно-логічний, графічний, розрахунковий, групування, узагальнення, порівняння та ін. Також була використана спеціалізована бухгалтерська програма для обробки інформації та візуалізації обґрунтованих пропозицій.

Елементи наукової новизни. Результати наукового дослідження мають елементи наукової новизни, які полягають в наступному:

- деталізації теоретичних основ обліку, оподаткування діяльності підприємців, які полягають в ідентифікації переваг та недоліків діяльності ФОП, деталізації системи оподаткування, а також характеристики процесу облікового супроводу;

- обґрунтування доцільності використання автоматизації господарської діяльності підприємців за допомогою програми «BAS Малий бізнес», відповідно, для облікового супроводу досліджуваної особи-підприємця запропоновано використання наступних документів: «Надходження товарів і послуг», «Переміщення товарів», «Оприбуткування товарів», «Списання товарів», «Встановлення цін номенклатури», «Вимога накладна», а також стандартні звіти «Аналіз субконто», «Картка субконто»;

- запропоновано періодичне проведення інвентаризації з метою підвищення контрольних процедур, ключовими особливостями є наступне: терміни, періодичність інвентаризації ФОП визначає підприємець, інвентаризація повинна бути спрямована на підтвердження фактичної наявності цінностей (запасних частин), для інвентаризації запасних частин краще суцільний спосіб проведення застосувати, перерахунок має здійснюватися кожною запасної частини / іншої цінності, результати інвентаризації доцільно фіксувати за допомогою програми BAS у документі «Інвентаризація товарів на складі»;

обґрунтовано організаційно-методичний процес самоаудиту діяльності ФОП, складовими якого є визначення наступних напрямів перевірки: а) *аудит доходів та витрат* (способи отримання доходів; використання платіжних систем; відповідність доходів КВЕД; ідентифікація непідприємницьких доходів; правильність оформлення нетипових доходів; визнання витрат ФОП; перевірка документів, які підтверджують витрати; виправлення помилок в заповненні книги доходів та витрат); б) *аудит розрахунків* (перевірка правильності документального оформлення розрахункових операцій; перевірка оприбуткування доходів; перевірка фіскального чека на наявність необхідних реквізитів); в) *аудит оподаткування* (перевірка правильності обрання КВЕД з урахуванням групи ФОП; перевірка чисельності працівників ФОП; перевірка дотримання вимог щодо доходного

критерію ФОП; перевірка зміни системи оподаткування на відповідність вимогам законодавства); конкретизація інформаційного забезпечення (первинна та інша документація, яка складається у процесі здійснення; підприємницької діяльності; податкові декларації; документи, надані банківською установою; інша документація, яка підтверджує виконання відповідних господарських операцій); виокремлення методичної складової, яка включає *методи* (індукція, дедукція, аналіз, синтез, конкретизація, моделювання, формалізація, експеримент, графічний, групування), *прийоми* (органолептичні, розрахунково-аналітичні, документальні, узагальнення та реалізації), *способи дослідження* (суцільний, вибірковий, аналітичний, комбінований).

Інформаційна база дослідження. Інформаційну базу дослідження становлять нормативні документи, наукові праці вітчизняних вчених, практиків, дані річної податкової звітності фізичної особи-підприємця.

Практичне значення одержаних результатів. Основні положення кваліфікаційної роботи можуть бути прийняті до впровадження в освітній процес в контексті викладання облікових дисциплін, а також в практичну діяльність досліджуваного суб'єкта підприємницької діяльності.

Особистий внесок здобувача. Кваліфікаційна робота є самостійно виконаною працею, наукові положення та висновки, які представлені в праці, одержані здобувачем вищої освіти особисто. Принципи академічної доброчесності дотримані.

Апробація результатів дослідження. Основні результати наукових досліджень були обговорені на науково-практичних конференціях, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції «Майбутнє – аудит» (м. Кривий Ріг, 15 січня 2024 р.), III Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» (м. Суми, 19 листопада 2024 р.).

Публікації. Основні результати кваліфікаційної роботи викладено в 2 наукових працях загальним обсягом 0,5 ум. друк. арк.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи - 68 сторінок, робота містить 3 таблиці, 27 рисунків. Список використаних джерел налічує 25 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП

В умовах сьогодення підприємницька діяльність значно активізувалася. Значна кількість населення вирішили стати підприємцями, подають заявки на отримання грантів, які допоможуть здійснити фінансування. На рисунку 1.1 подано дані щодо розвитку суб'єктів підприємництва в Україні.

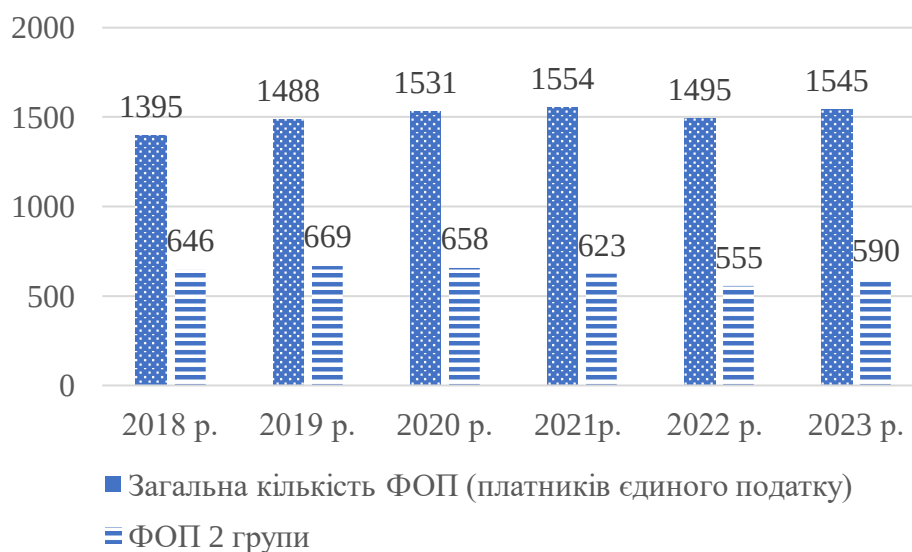

Рисунок 1.1 – Розвиток підприємництва в Україні

**Джерело: складено автором.*

Дані рисунку 1.1 дозволяють зафіксувати, що у 2023 році загальна кількість ФОП становила 1545, що на 150 більше порівняно з 2018 роком. Відносно суб'єктів підприємництва другої групи, потрібно зафіксувати зменшення, адже у 2023 році – 590, а в 2018 році на 56 суб'єктів менше.

На рисунку 1.2 подано динаміку надходжень єдиного податку до бюджету.

Відповідно до даних рисунку 1.2 у 2023 році порівняно з 2018 роком сума збільшилася на 26241,10 млн. грн.

Розглянемо більш детально особливості діяльності ФОП та ведення його обліку і оподаткування.

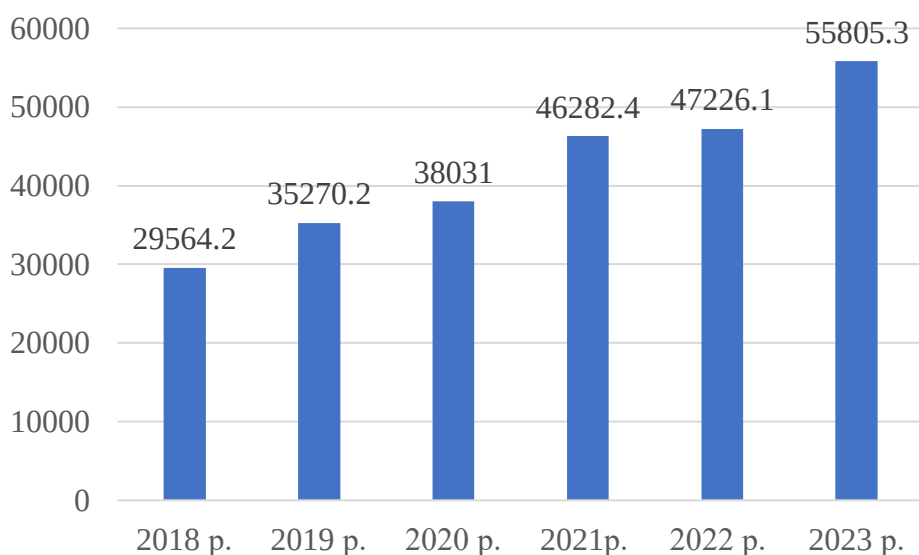

Рисунок 1.2 – Суми надходжень єдиного податку до бюджету, млн. грн.

**Джерело: складено автором.*

Війна в Україні суттєво вплинула на всі аспекти економіки, включаючи підприємницьку діяльність. Значні ризики, порушення логістичних ланцюгів, зниження купівельної спроможності та міграція населення створили численні виклики для бізнесу. У цих умовах підприємці змушені адаптуватися до нових реалій, долаючи перешкоди, які впливають на їхню роботу.

Підтвердженням зазначеного аргументу є наступне:

1) дестабілізація економічного середовища, що спричинило зниження обсягів інвестицій через високі ризики, втрата доступу до ринків збуту і як наслідок, скорочення доходів підприємств, зниження конкурентоспроможності українських товарів і послуг;

2) зруйнована інфраструктура (руйнування транспортних шляхів, складів, виробничих потужностей, як наслідок ускладнилася логістика, відбулося зростання витрат на виробництво та доставку);

3) міграція населення (вимушене переселення людей за кордон або в інші регіони України, зменшення кількості працівників у певних регіонах, відповідно відбувся дефіцит у кваліфікованих кадрах);

4) зростання податкового навантаження та складнощі адміністрування (часті зміни у податковому законодавстві, призводять до втрати фінансової стабільності бізнесу, ускладнення виконання податкових зобов'язань);

5) проблеми з фінансуванням (відсутність коштів для модернізації або відновлення бізнесу);

6) втрата партнерів через ризики ведення бізнесу в зоні конфлікту, складнощі з експортом через закриття портів і обмеження транспортування, що в цілому вплинуло на зменшення обсягів експорту, втрата ринків збуту;

7) посилення конкуренції на внутрішньому ринку (повернення частини бізнесу з окупованих територій до безпечних регіонів, як наслідок, надмірне навантаження на місцеві ринки, складнощі для невеликих підприємств у боротьбі за клієнтів);

8) психологічний тиск на підприємців і працівників (втрата мотивації до ведення бізнесу, скорочення обсягів діяльності);

9) ризики для безпеки бізнесу (руйнування бізнес-об'єктів через бойові дії, втрата товарів або майна, що збільшує витрати на безпеку).

На рисунку 1.3 подано переваги та недоліки діяльності ФОП.

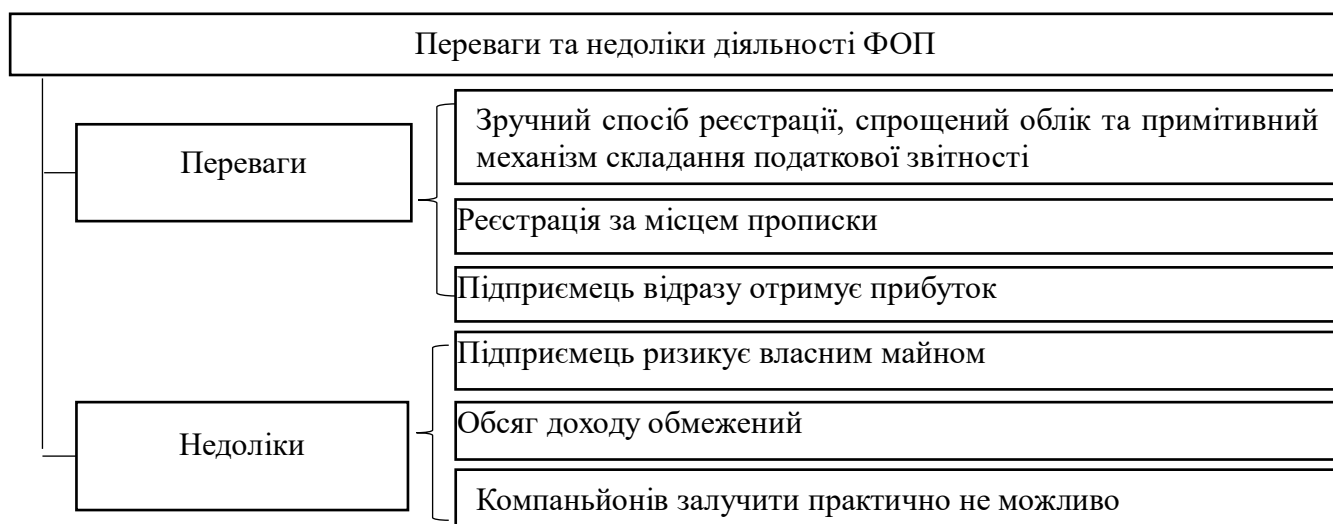

Рисунок 1.3 - Переваги та недоліки діяльності ФОП

**Джерело: складено автором.*

Займаючись підприємницькою діяльністю, підприємець має як обов'язки, так і права. Відповідно, ключовими обов'язками є:

- дотримання вимог законодавства у процесі здійснення підприємницької діяльності;
- обов'язкове облікове супроводження власної підприємницької діяльності;
- за умови залучення до роботи найманих працівників, необхідно укладати трудовий договір.

Ключовими правами підприємців на сьогодні є:

- здійснювати діяльність за різними видами діяльності (вимір з власної позиції);
- є можливість набути право майнове;
- застосовувати власний ціновий механізм;
- розмір заробітної плати для найманих працівників встановлювати самостійно;
- контрагентів обирати за власними вподобаннями;
- здійснювати самоконтроль сум доходів.

На сьогодні існує два способи реєстрації ФОП. Перший спосіб – формування паперового пакету документів та їх подання до центру адміністративних послуг. Другий варіант – реєстрація через портал «Дія». Доступні два варіанти реєстрації, всі вони є безкоштовними.

Перш ніж зареєструватися підприємець має визначитись, яка система оподаткування буде застосовуватися: загальна чи спрощена. Якщо застосовується загальна система, відповідно податкове навантаження до 45 %, якщо спрощена система- потрібно вірно визначити групу (1-4 групи).

При загальній системі оподаткування ФОП буде платити наступні обов'язкові платежі:

- ПДФО – 18 %;
- ВЗ – 5 %;
- ЄСВ – 22 %.

Крім зазначених вище обов'язкових платежів, особа даної категорії може сплачувати й інші податки, які передбачені ПКУ.

Якщо підприємець обрав спрощену систему оподаткування, відповідно актуальними для урахування є наступні обмежуючі чинники:

- 1) чисельність використання найманої праці: 1 група не можна; 2 група – до 10 осіб, 3 група – необмежена кількість, 4 група – родина фермерів;
- 2) різні види діяльності: 1 група – роздрібний продаж; 2 група – побутові послуги, ресторанний бізнес, торгівля; 3 група – не можна займатися видами діяльності, які заборонені на державному рівні; 4 група – сільськогосподарська діяльність.
- 3) особливості оподаткування: єдиний податок для 1 групи – 10 % від прожиткового мінімуму працездатних осіб, для 2 групи – 20 % від прожиткового мінімуму працездатних осіб, для 3 групи – 5 % від обороту / 3 % +ПДВ; 4 група – розраховується з урахуванням грошової оцінки землі.

Не залежно від групи оподаткування, підприємці повинні вести облік своєї діяльності, формувати первинні документи, фіксувати всі господарські операції, а також вести книгу обліку доходів та витрат / книгу обліку доходів.

Товарний облік повинні вести наступні категорії підприємців:

- підприємці, які перебувають на загальній системі оподаткування;
- 3 група підприємців, які зареєстровані як платники ПДВ;
- підприємці 2-3 групи, які свою діяльність пов'язують із продажем лікарських трав, медичних виробів [10].

Облік товарних запасів має вестися окремо за кожним місцем продажу. Також потрібно документально підтверджувати процес ведення товарного обліку. Наприклад, потрібно використовувати документ з товарного обліку, який узагальнює наступні дані:

- загальна інформація про підприємця, його реєстрацію та конкретизація місця продажу;
- порядковий номер;
- дата фіксації запису;

- ідентифікація первинного документу, який забезпечує підтвердження надходження або вибуття товарів за наступними реквізитами: вид, дата, номер, постачальник / продавець / отримувач цінності;
- дані щодо вартості цінностей, про що зафіксовано у первинному документі у розрізі надходження та вибуття;
- примітки.

Підприємець повинен забезпечити належні умови для зберігання документації, адже документи, як фіксують інформацію про сплату податків, нарахування заробітної плати зберігаються 5 років, а інші – 3 роки [5].

Якщо підприємець використовує найману працю, йому також потрібно вести кадрову документацію (рисунок 1.4).

Склад кадрової документації ФОП
«Наказ про приймання на роботу»
«Інформаційний лист при прийомі на роботу»
«Письмові трудові договори»
«Правила внутрішнього трудового розпорядку»
«Посадова інструкція»
«Штатний розпис»
«Табель обліку використання робочого часу»
«Кадрові накази»
«Особові картки працівників» / «Виписка з державного реєстру застрахованих осіб»
«Графік відпусток»
«Колективний договір»
«Військовий облік»
«Відомості про нарахування та виплату заробітної плати»

Рисунок 1.4 – Склад кадрової документації ФОП

**Джерело: складено автором.*

Працюючи у підприємця, робітники мають право на отримання відпусток у відповідності до законодавства.

Враховуючи, що у ФОП працівники можуть бути оформлені за одним із договорів (трудовий договір, договір ЦПХ), проведемо порівняльний аналіз (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Порівняльний аналіз праці за трудовим договором та договором ЦПХ

Критерії	Трудовий договір	Договір ЦПХ
Регулювання	КЗпП	Господарський кодекс (стаття 61)
Результат	Функції виконавця - постійні	Виконання конкретного виду роботи
Відносини	Трудові	Цивільні
Робочий час	Визначений в договорі	Не лімітується
Забезпечення	Підприємець забезпечує всім необхідним	відсутнє
Оплата	Два рази на місяць	Відповідно до умов договору

**Джерело: складено автором [16].*

ФОП повинен обов'язково звітуватися, відповідно, якщо він на єдиному податку, відповідно використовує Податкову декларацію платника єдиного податку фізичної особи-підприємця, а підприємці 1, 2 групи повинні відзвітуватися не пізніше 60 днів після календарного дня звітного року, а ФОП 3 групи звітує 1 раз на квартал не пізніше 40 днів, після останнього дня кварталу).

Варто зазначити, що на сьогодні з практичної позиції виникає ситуації коли одні підприємці облік ведуть самостійно, інші наймають бухгалтерів. На сьогодні на ринку праці є значна кількість підприємців, які надають послуги щодо ведення обліку у ФОП, а саме:

- 1) ведення обліку доходів;
- 2) складання податкової звітності;
- 3) участь у публічних закупівлях;
- 4) створення платіжної документації;
- 5) здійснення контролю за здійсненням підприємцям;
- 6) складання документації для виплати заробітної плати працівникам;

- 7) ведення кадрової документації;
- 8) подання податкової звітності та ін.

На сьогодні доцільно користуватися послугами з бухгалтерського аутсорсингу (рисунк 1.5).

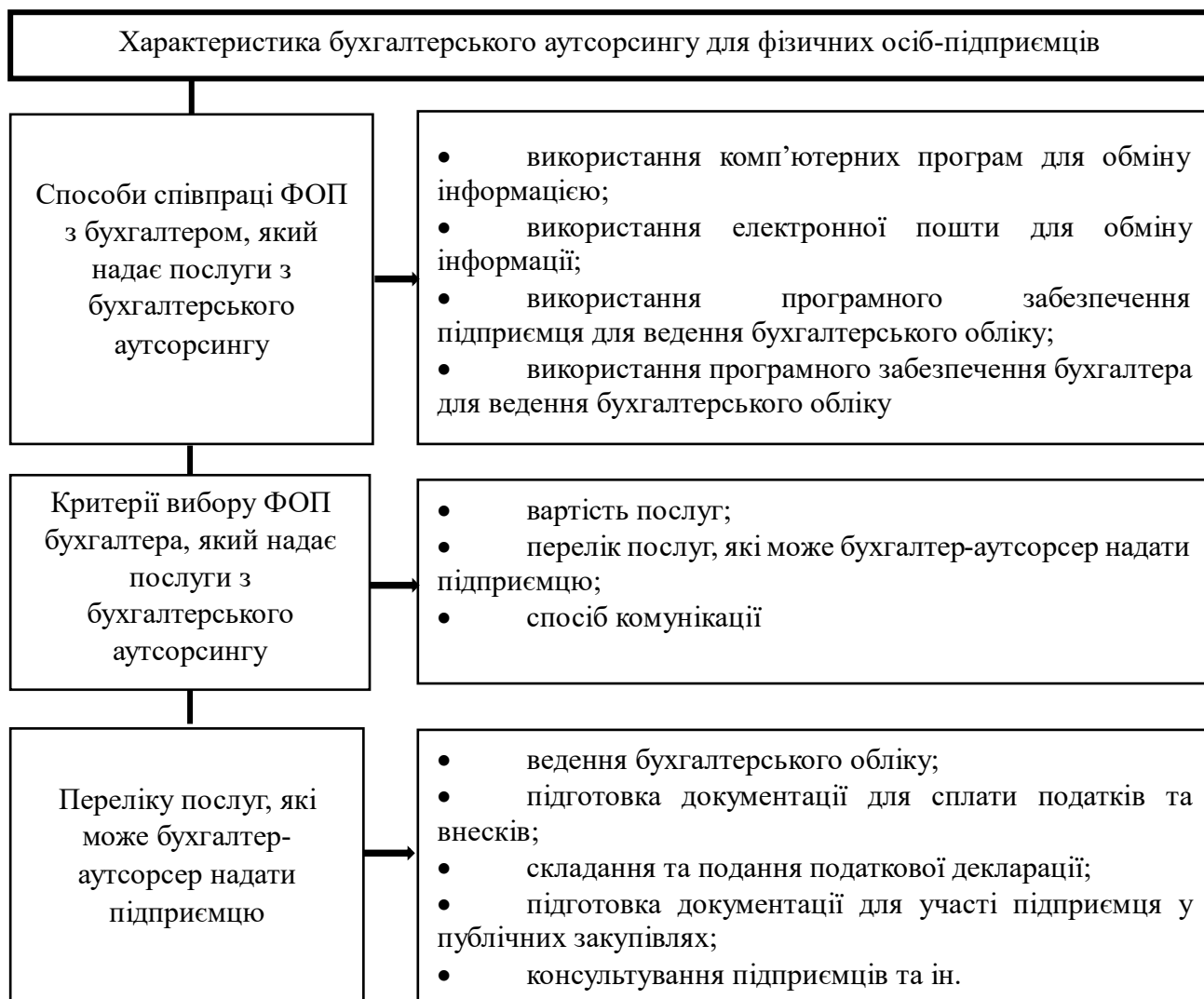

Рисунок 1.5 - Характеристика бухгалтерського аутсорсингу для фізичних осіб-підприємців

Доцільно зафіксувати, що на сьогодні відсутня чітка регламентація на законодавчому рівні вимог, як правильно вести облік ФОП. У цілому процес організації обліку ФОП можна охарактеризувати наступним чином:

- форма ведення обліку – довільна;
- доходи підприємець фіксує щоденно;

- податки, збори сплачуються з урахуванням вимог законодавства;
- ведення книги доходів;
- довільні форми журналу активів, зобов'язань та ін.;
- ведення товарного обліку за одним із видів партійно-сортовий, партійний, номенклатурний, сортовий;
- відсутність обґрунтування обов'язкового проведення інвентаризації.

Військовий стан суттєво трансформував підходи щодо ведення підприємницької діяльності та фіксування даних процесів у бухгалтерському обліку, а саме:

- 1) змінилися терміни подання звітності щодо сплати єдиного податку;
- 2) змінилися терміни подання звітності щодо сплати єдиного соціального внеску;
- 3) зміни відбулися у частині нарахування єдиного соціального внеску на працівників, які мобілізовані;
- 4) сплата єдиного податку на сьогодні здійснюється протягом 10 днів, які настають за останнім днем, коли потрібно подати декларацію;
- 5) особи, які знаходяться на третій групі, звільняються від сплати ПДВ.

Доцільно зазначити, динамізм в економічній системі створює основу для того, що спрощена система постійно підпадає під зміни.

Спрощена система оподаткування є ефективним інструментом підтримки малого та середнього бізнесу. Вона надає підприємцям можливість оптимізувати податкові витрати, зменшити адміністративне навантаження та сконцентруватися на розвитку бізнесу. Ця система, що регулюється Податковим кодексом України, орієнтована на полегшення ведення обліку та сплати податків.

Ключовими перевагами спрощеної системи доцільно вважати:

- спрощений податковий облік;
- менше податкове навантаження;
- простота адміністрування податків;
- можливість вибору системи оподаткування;
- мінімізація витрат на процес організації та ведення обліку;

- наявність пільгових умов для новостворених підприємців;
- на державному рівні стимулюється підвищення підприємницької діяльності;
- прозора взаємодія підприємця з податковими органами.

У випадку, якщо підприємець вирішив не займатися підприємницькою діяльністю, йому її потрібно призупинити. Для цього в першу чергу потрібно знятися з обліку в Держреєстрі. Відповідно, підприємець повинен заяву, яка зафіксує намір про зупинити діяльність, подати державному реєстратору. Заяву можна подавати як в електронному вигляді, так і в паперовому. У ЄДР буде державним реєстратором внесено запис, який фіксує дані про припинення підприємницької діяльності. Після даного етапу дані будуть передані до Державної служби статистики, податкової та пенсійного фонду. З обліку зазначених органів не можна зняти, якщо наявна заборгованість. Також підприємець повинен закрити всі свої рахунки.

Розробка стратегії діяльності є важливим етапом для підприємця, який прагне досягти успіху в бізнесі. Грамотне стратегічне планування дозволяє визначити цілі, оцінити ресурси, врахувати ризики та створити план дій для досягнення конкурентних переваг. Відповідно, для того, щоб стратегія була ефективною та дієвою, необхідно: здійснити аналіз поточної ситуації (вивчити цільову аудиторію, її потреби та купівельну спроможність; проаналізувати конкурентів, їх сильні та слабкі сторони; визначити достатність фінансових, людських та матеріальних ресурси, оцінити поточний стан бізнесу); визначити місію та ідею бізнесу, його цінності та мету; ідентифікувати цілі із застосуванням підходу SMART (конкретні, вимірювані, досяжні, реалістичні, обмежені в часі); оцінити ймовірні ризики (економічні, юридичні, операційні).

Ефективне ведення обліку та грамотне планування оподаткування є ключовими факторами успішного функціонування будь-якого бізнесу. Для підприємців це не лише спосіб дотримання законодавства, але й інструмент для оптимізації витрат, підвищення фінансової прозорості та забезпечення стабільного розвитку.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО ВЛАДИСЛАВ ВІТАЛІЙОВИЧ»

2.1 Аналіз динаміки показників діяльності ФОП

ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.» підприємець з багаторічним досвідом діяльності. Підприємець є платником єдиного податку. Здійснює свою діяльність ФОП за КВЕД 45.32 «Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів. ФОП є платником податку другої групи.

Базуючись на інформації Податкової декларації (додаток А), зафіксуємо на рисунку 2.1 динаміку обсягу доходів за 2021 – 2023 рр.

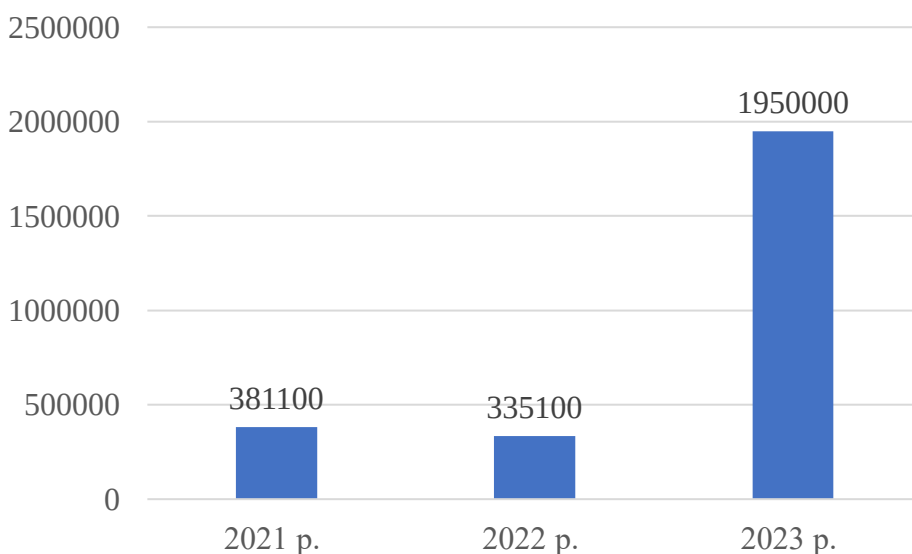

Рисунок 2.1 – Обсяг доходу за 2021 – 2023 рр., грн.

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Зафіксовані дані на рисунку 2.1 засвідчили, що ФОП у 2023 році отримав доходу на 1950000 грн, що на 1568900 грн більше у порівнянні з 2021 роком. Для 2022 року було властиве значне зменшення доходу, у порівнянні з 2021 роком на 46000 грн., а у порівнянні з 2023 роком – на 1614900 грн. Пояснити дану ситуацію

можна тим, що 2022 роком був викликом для бізнесу, оскільки початок російської війни деструктивно вплинув на підприємницьку діяльність, декілька місяців взагалі суб'єкти підприємництва не мали можливості працювати, попит на всі види товарів знижувався, значна кількість ФОП свою діяльність релокували.

Інформація про сплату щомісячних авансових внесків у розрізі кварталів за період 2021 – 2023 рр. подано у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 - Щомісячні авансові внески у розрізі кварталів за період 2021 – 2023 рр.

Рік	1 квартал	2 квартал	3 квартал	4 квартал
2021	3600	3600	3600	3600
2022	3900	3900	3900	4020
2023	4020	4020	4020	4020

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Динаміка щомісячних авансових внесків засвідчує, що щокварталу у 2021 році було сплачено по 3600 грн, у 2022 році у 1-3 кварталах – по 3900 грн., а в 4 кварталі – 4020 грн., у 2023 році протягом всіх кварталів сума сплати становила 4020 грн. Порівняння даних базисного із звітним періодом засвідчило, що у 2023 році було більше сплачено на 420 грн щокварталу більше, ніж у 2021 році. Дана тенденція є закономірною та відповідає вимогам законодавства.

Незважаючи на те, що досліджуваний суб'єкт є підприємцем, проте він зобов'язаний сплачувати ЄСВ. У таблиці 2.2 узагальнено суми нарахованого ЄСВ у розрізі трьох досліджуваних років за кожен місяць.

Таблиця 2.2 – Суми нарахованого ЄСВ

Місяць	2021 рік	2022 рік	2023 рік	Відх. +, - 2023 року від 2021 р.
1	2	3	4	5
Січень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Лютий	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Березень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Квітень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Травень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Червень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Липень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Серпень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Вересень	1320,00	1430,00	1474,00	+154,00
Жовтень	1320,00	1474,00	1474,00	+154,00

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5
Листопад	1320,00	1474,00	1474,00	+154,00
Грудень	1430,00	1474,00	1474,00	+44,00
Разом	15950,00	17292,00	17688,00	+1738,00

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Дані таблиці 2.2 дають можливість зафіксувати, що у 2023 році для ФОП у загальному було нараховано 17688 грн. ЄСВ, що на 1738 грн. порівняно з 2021 роком. Детальна аналітика даних засвідчує, що з січня по листопад 2021 року щомісячні нарахування склали 1320 грн., грудень 2021 – вересень 2022 року – 1430 грн., жовтень 2022 року – грудень 2023 року – 1474 грн.

ФОП співпрацює з різними категоріями покупців, як з фізичними, так і юридичними особами, що наочно візуалізовано на рисунку 2.2

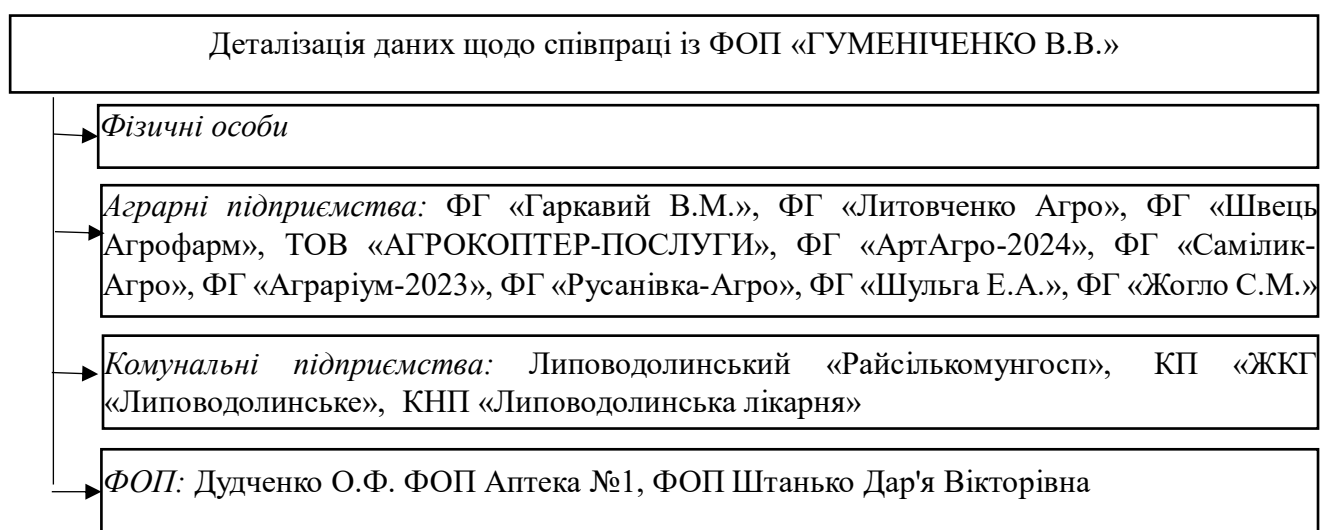

Рисунок 2.2 - Деталізація даних щодо співпраці із ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.»

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Зафіксовані дані рисунку 2.2 узагальнюють не повний перелік осіб з якими співпрацює підприємець, адже постійні комунікаційні зв'язки сприяють розширенню кола покупців, які сприяють збільшенню обсягів реалізації, обороту доходів.

На рисунку 2.3 подано перелік товарів, які реалізує ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.».

Перелік товарів, які реалізує ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.»	
Свічка запальвальна	Стійка стабілізатора
Прокладка двигуна	Амортизатор капота
Прокладка клапанної кришки	Опора двигуна
Гідрокомпенсатор	Датчик тиску
Фільтри	Паливний насос
Шрус зовнішній	Колісний вал
Колодки гальмівні	Моторніюливи
Форсунки для двигунів	Лійки
Паливна трубка	Навігація
Клементи живлення	Відеореєстратори
Датчики	Фари
Інструменти	Аварійний інвентар
Зарядні пристрої	Акумулятори та аксесуари
Хімія	Мото запчастини

Рисунок 2.3 - Перелік товарів, які реалізує ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.»

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Підводячи підсумки аналізу діяльності ФОП, зафіксуємо, що підприємець успішно здійснює підприємницьку діяльність, своєчасно сплачує обов'язкові податкові платежі.

2.2 Обліковий супровід діяльності ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.»

Підприємницька діяльність зобов'язує обов'язкове ведення бухгалтерського обліку. Досліджуваний ФОП не є виключенням. Ведення обліку діяльності фізичної особи-підприємця, яка належить до 2 групи спрощеної системи оподаткування, є важливим інструментом забезпечення законності, прозорості та ефективності підприємницької діяльності. Це дозволяє підприємцю виконувати свої зобов'язання перед державою, забезпечує контроль за фінансовими операціями та формує основу для прийняття управлінських рішень.

На рисунку 2.4 обґрунтована актуальність ведення обліку ФОП, який підпадає під другу групу оподаткування.

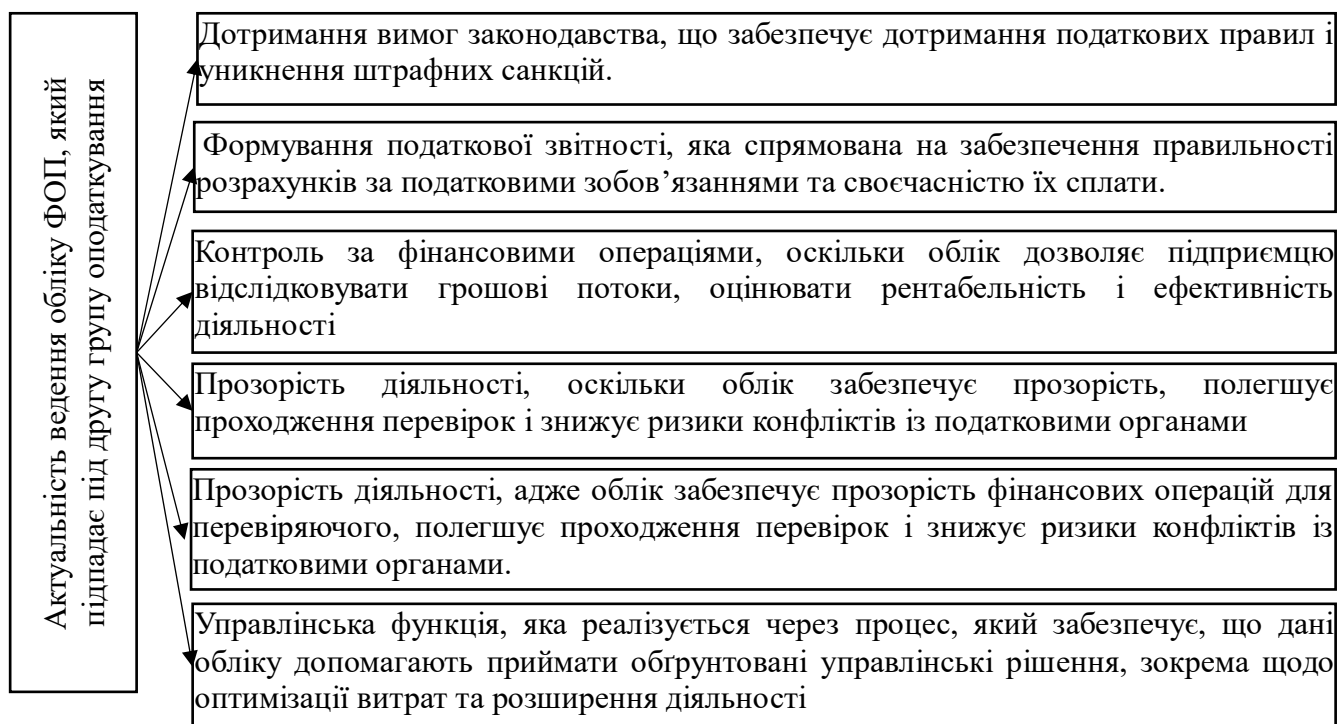

Рисунок 2.4 - Актуальність ведення обліку ФОП, який підпадає під другу групу оподаткування

**Джерело: побудовано автором за даними ФОП.*

Діюча практика не може засвідчити, що на сьогодні у практичному аспекті ідентифіковані важливості обліку ФОП, повністю підлягають реалізації, проте

досліджуваний підприємець намагається успішно імплементувати ідентифіковані вимоги та переваги (рисунок 2.5).

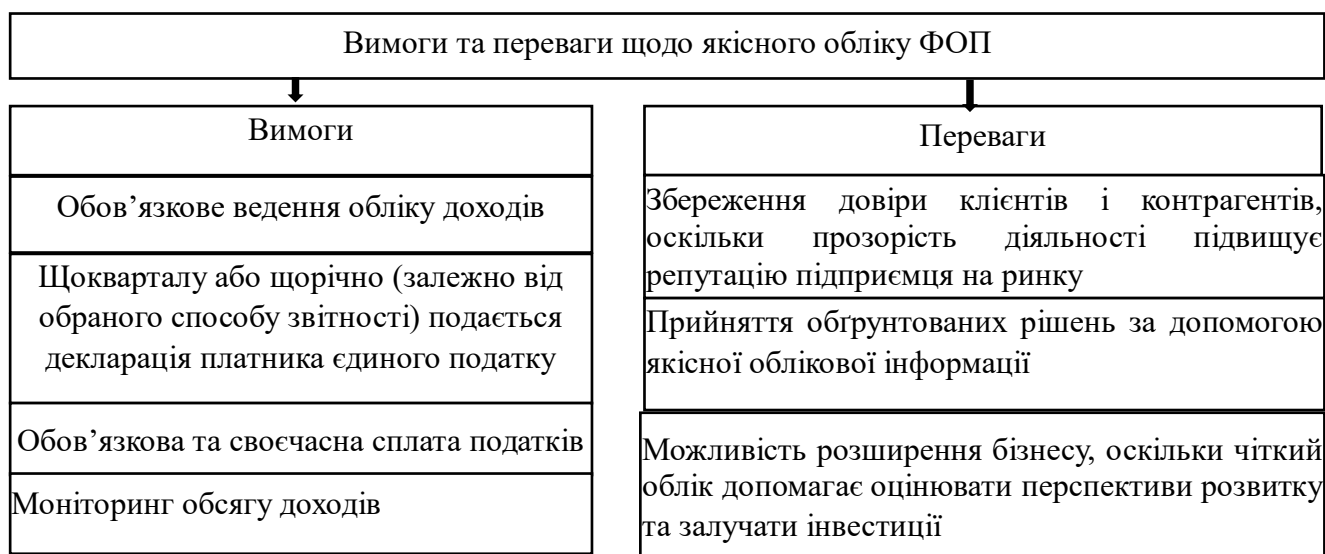

Рисунок 2.5 - Вимоги та переваги щодо якісного обліку ФОП

**Джерело: складено автором.*

Ведення обліку діяльності ФОП 2 групи є не лише законодавчою вимогою, але й важливим інструментом управління бізнесом. Це сприяє дотриманню податкової дисципліни, забезпечує прозорість операцій і дозволяє підприємцю ефективно контролювати свої фінанси. Якісний облік є основою стабільності діяльності підприємця.

Ведення обліку для ФОП своєї діяльності є обов'язковим, оскільки дане питання чітко задеклароване у нормативній документації, а саме:

- ГКУ (ч. 8 ст. 19) наголошує на обов'язковості ведення всіма господарюючими суб'єктами ведення обліку та первинного обліку результатів діяльності;
- ПКУ (п. 44.1 та 16.1.5, 85.4) визначає, що всі платники податків платники податків мають обов'язково вести облік доходів, витрат та інших результатів власної діяльності, які пов'язані із визначенням об'єкта оподаткування; у процесі здійснення перевірки податковою платник податків зобов'язаний надати первинні документи.

Всі зазначені вимоги досліджуваний підприємець враховує, відповідно облік організований в паперовому варіанті. Беззаперечно, обліковий процес має певні недоліки, проте за результатами перевірки не було здійснено нарахування штрафів.

На рисунку 2.6 зафіксовано, які штрафи можуть бути застосовані до підприємців, які не забезпечують належне ведення обліку.

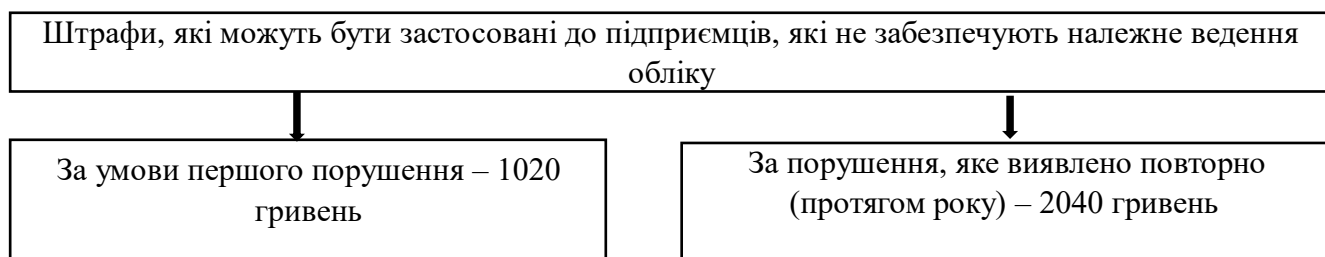

Рисунок 2.6 - Штрафи, які можуть бути застосовані до підприємців, які не забезпечують належне ведення обліку

**Джерело: складено автором.*

Для уникнення ситуації, яка може призвести до застосування штрафів, підприємці повинні вести первинні документи. Перелік первинної документації, а також вимоги щодо її оформлення зафіксовані на рисунку 2.7.

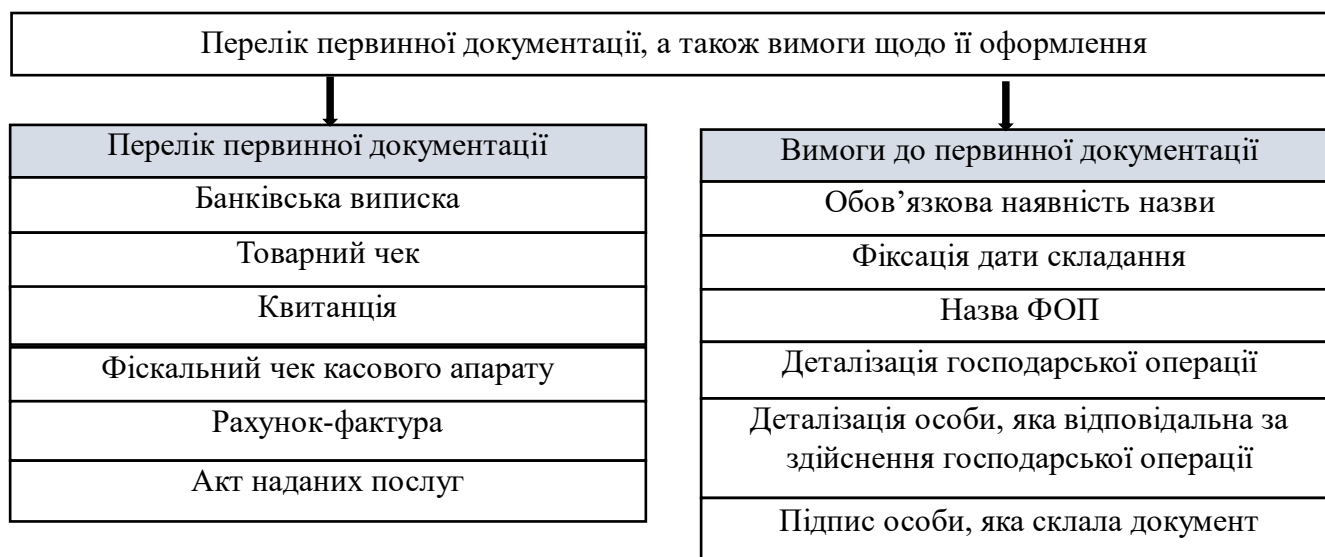

Рисунок 2.7 - Перелік первинної документації, а також вимоги щодо її оформлення

**Джерело: складено автором.*

Конкретизуємо відомості щодо забезпечення облікового супроводу діяльності ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.».

Закупівлю всіх цінностей для автомобіля підприємець здійснює самостійно, відповідно обліковий супровід даного процесу забезпечується за допомогою такого первинного документу, як накладна.

Накладна зазвичай складається у паперовому вигляді, відомості щодо здійснення придбання фіксуються за наступними реквізитами:

- дата, яка відповідає дню в якому проведена господарська операція;
- конкретизація особи, яка забезпечила відпуск цінностей;
- конкретизація особи, яка забезпечила отримання цінностей;
- деталізація даних щодо особи (додатково), отримання цінностей;
- конкретизація назви цінностей;
- фіксація одиниць виміру;
- конкретизація кількості цінностей;
- ціна;
- сума;
- підписи осіб, які забезпечили відпуск та отримання цінностей.

Враховуючи, що ФРП для закупівлі звертається з пропозицією щодо реалізації до різних постачальників, відповідно, деякі постачальники для ведення обліку використовують спеціальні облікові програми. Наприклад, інколи ФОП для придбання цінностей отримує від постачальниками «Рахунок на оплату покупця», який сформований за допомогою «1 С: Підприємство 8.3».

Інформація про здійснювану господарську операцію у зафіксованому документі фіксується за наступними реквізитами:

- деталізується дата створення;
- конкретизується підприємство, яке забезпечує реалізацію цінностей;
- конкретизується назва ФОП, якому реалізуються цінності;
- фіксується інформація про договір (якщо договір укладався);
- зазначається номер банківського рахунку продавця;
- ідентифікуються назва цінностей, які продаються;

- зазначається кількість цінностей, які придбає ФОП;
- фіксують одиниці виміру цінностей, які придбає ФОП;
- зазначається вартість придбаних цінностей з деталізацією ПДВ та загальної суми.

«Рахунок на оплату покупцю» він необхідний для того, щоб постачальник міг сформувати такі документи як «Реалізація товарів і послуг», а також «Податкова накладна», які забезпечують належний обліковий супровід реалізації, отримання цінностей покупцем та фіксацію операції, пов'язаної з оподаткуванням.

Після здійснення оплати постачальник формує Видаткову накладну (паперовий варіант), яка у програмі у якості електронного первинного документу має назву «Реалізація товарів і послуг» та забезпечує відпуск цінностей.

Документ «Реалізація товарів і послуг» характеризує процес відпуску цінностей ФОП за наступними даними:

- назва постачальника;
- назва отримувача;
- конкретизація складу з якого відбувається відпуск;
- деталізація даних щодо договору;
- фіксація даних про кількість цінностей, які реалізуються, їх ціну та загальну суму до оплати.

Даний документ забезпечує отримання цінностей досліджуваним підприємцем.

Також процес придбання різних запасних частин відбувається шляхом замовлення через мережу інтернет. Тобто, підприємець здійснює замовлення, оплата забезпечується шляхом перерахування коштів постачальнику з картки банківської або при отриманні цінностей на Новій пошті.

Всі придбані цінності зберігаються у магазині ФОП.

Враховуючи, що підприємець не веде автоматизованого обліку, відповідно для того, щоб оформити процес реалізації цінностей покупцю створюється касовий чек за допомогою касового апарату.

Фіскальний чек є первинним розрахунковим документом та має наступні реквізити:

- назва ФОП;
- деталізація господарської одиниці;
- ідентифікація адреси господарської одиниці;
- конкретизація номера реєстраційної облікової карти;
- ідентифікація проданого товару;
- назва товару;
- конкретизація виду господарської операції;
- реквізити картки платіжної;
- розмір ПДВ;
- сума до сплати;
- ідентифікація платіжної системи;
- фіскальний номер чека;
- QR-код;
- ідентифікація режиму роботи: онлайн чи офлайн;
- номер РРО (заводський);
- ідентифікація назви документу.

Тобто, аналізований документ забезпечує передачу даних про господарську операцію до податкової служби.

Також у підприємця придбання запасних частин здійснюють юридичні особи у великій кількості. У такому випадку, також створюється видаткова накладна.

Видаткова накладна відноситься до первинної документації та деталізує інформацію про здійснювану господарську операцію за наступними даними:

- дата здійснення процесу відпуску запасних частин або інших цінностей для автомобіля;
- номер первинної документації;
- ідентифікація особи, яка відпустила цінності;
- ідентифікація особи, яка придбала цінності;

- ідентифікація особи, яка була додатково залучена до процесу придбання цінності (наприклад, водій);
- номер, дата довіреності (даний реквізит на сьогодні не заповнюється);
- назва запасних частин;
- кількість запасних частин;
- вартість запасних частин;
- ПДВ
- загальна сума до сплати за придбані запасні частини, яка включає ПДВ;
- ідентифікація прописом скільки запасних частин відпущено;
- конкретизація прописом на яку вартість були відпущені запасні частини;
- підпис підприємця;
- підпис особи, яка отримала запасні частини.

Враховуючи, що підприємець працює сам, документи по обліку нарахування, виплати заробітної плати не використовує.

Варто зазначити, що первинні документи для ФОП потрібні в першу чергу для того, щоб підтвердити факт придбання та реалізації запасних частин та визнання доходу підприємця.

Враховуючи, що підприємець на єдиному податку він повинен обов'язково вести Книгу обліку доходів., яка є елементом ведення податкового та бухгалтерського обліку ФОП. Її основне призначення полягає у фіксації отриманих доходів для забезпечення прозорості фінансової діяльності.

Основні цілі та призначення Книги обліку доходів, полягають у наступному:

- фіксація отриманих доходів (Книга використовується для обліку всіх грошових надходжень, пов'язаних із підприємницькою діяльністю; до доходів включаються всі кошти, які ФОП отримав на банківський рахунок або готівкою);
- правильний розрахунок податків (записи у Книзі є основою для визначення суми єдиного податку; фіксація даних забезпечує достовірність розрахунків і знижує ризик помилок у податковій декларації);

- забезпечення податкової звітності (інформація з Книги обліку доходів використовується для заповнення декларації платника єдиного податку; книга підтверджує правильність і повноту даних, поданих у звітності);
- контроль за дотриманням лімітів доходу (книга допомагає підприємцю контролювати суму доходів, щоб не перевищити граничний обсяг, уникнувши переходу на іншу групу або загальну систему оподаткування);
- забезпечення прозорості діяльності (книга слугує документальним підтвердженням підприємницької діяльності у разі перевірок податковими органами; вона демонструє відкритість і відповідальність ФОП у дотриманні податкових зобов'язань);
- юридична підстава для вирішення спорів (книга може слугувати доказом у разі виникнення суперечок із податковими органами).

Особливості ведення Книги обліку доходів для ФОП 2 групи зводяться до наступного:

- включати потрібно тільки доходів, адже для досліджуваного підприємця відповідно до вимог законодавства потрібно вести лише облік доходів, без відображення витрат;
- книга обліку доходів може бути як у паперовому, так і в електронному вигляді;
- до книги інформація про отримані доходи повинна вноситися кожного дня, коли було отримано дохід.

У книзі обов'язково фіксується дата отриманого доходу, його сума та вид (готівковий чи безготівковий).

Правильне ведення Книги обліку доходів дозволяє уникнути штрафів від податкових органів; зібрані дані полегшують заповнення декларації платника єдиного податку; допомагає підприємцю відстежувати свої доходи та оцінювати фінансові результати діяльності; є офіційним документом, який підтверджує виконання ФОП податкових зобов'язань.

Організація обліку фізичних осіб-підприємців (ФОП) другої групи на спрощеній системі оподаткування, хоча і є відносно простою, має низку проблем,

які можуть ускладнювати виконання підприємницької діяльності. Ці проблеми стосуються як законодавчого регулювання, так і практичних аспектів ведення обліку та звітності.

Процесу організації облікового супроводження діяльності підприємців другої групи властиві наступні проблеми:

1) нечіткість законодавчого регулювання облікового супроводження діяльності, адже норми ПКУ щодо обліку доходів ФОП 2 групи є загальними й не охоплюють усіх можливих ситуацій, з якими можуть стикнутися підприємці, що відповідно створює складність у трактуванні окремих положень, наприклад, щодо обліку авансів, повернення коштів або відображення сумнівних доходів;

2) ведення обліку витрат підприємця не є обов'язковим, адже спрощена система оподаткування для 2 групи передбачає ведення обліку лише доходів, без врахування витрат, відповідно наслідком є неможливість оптимізації оподаткування для підприємців із високими витратами на ведення діяльності, викривлення реального фінансового результату діяльності.

3) процес контролювання дотримання ліміту доходів повинен бути перманентним, адже перевищення ліміту може призвести до переходу на іншу групу / систему оподаткування, що супроводжується фінансовими і адміністративними витратами;

4) недостатня автоматизація облікового супроводу діяльності, що збільшує ризик помилок під час обліку доходів і підготовки звітності, знижується ефективність ведення обліку.

5) постійні зміни в законодавстві, що ускладнює організацію обліку, підприємці не встигають адаптуватися до нових вимог, що збільшує ризик порушень;

6) значна кількість підприємців самостійно ведуть облік, не маючи достатніх знань у податковому та бухгалтерському законодавстві, відповідно наслідками є помилки у звітності та обліку, ризик накладання штрафів і санкцій з боку податкових органів.

7) додаткові витрати на придбання, реєстрацію та обслуговування РРО, складність у налаштуванні програмного забезпечення.

8) ФОП 2 групи можуть стати об'єктом перевірок, особливо якщо виникають питання щодо ліміту доходів чи використання РРО.

Пріоритетними напрямками вирішення ідентифікованих проблем є:

1) автоматизація обліку, що забезпечить зменшення помилок, прискорення процесу обліку та звітності;

2) покращення знань підприємців, проведення навчань і консультацій для ФОП щодо обліку та оподаткування, що підвищить рівень обізнаності та зменшення кількості порушень.

3) розширення можливостей обліку шляхом надання ФОП права враховувати витрати для більш об'єктивного визначення фінансового результату, що сприятиме зменшення податкового навантаження для підприємців із високими витратами;

4) впровадження ризик орієнтованого підходу до перевірок ФОП.

Отже, облік у досліджуваному ФОП ведеться, але рекомендації щодо удосконалення будуть узагальнені у наступному розділі, вони будуть базуватися на ідентифікованих вище недоліках.

2.3 Оподаткування діяльності ФОП

ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.» відноситься до другої групи підприємців спрощеної системи оподаткування. Фізична особа-підприємець, яка обрала 2 групу спрощеної системи оподаткування, отримує низку переваг, що роблять цей режим привабливим для малого бізнесу. Основні вигоди стосуються простоти обліку, зниженого податкового навантаження та гнучкості у веденні господарської діяльності.

Ключові переваги зводяться до наступного:

- незалежність податкових зобов'язань від фактичного доходу, навіть якщо підприємець отримує значний прибуток, податок залишається фіксованим;
- мінімізація часу на обліковий супровід підприємницької діяльності;

- можливість самостійного здійснення облікового супроводу діяльності без залучення бухгалтера.

- якщо дохід не перевищує встановлений ліміт, застосовується лише фіксована ставка єдиного податку, що дозволяє ефективно планувати фінансову діяльність;

- податкову звітність можна складати та подавати один раз на рік;
- спрощена звітність щодо ЄСВ;
- не потрібно сплачувати податок на прибуток;
- ФОП сплачує тільки ЄСВ;
- можливість використання прибутку на розвиток підприємницької діяльності, оскільки спрощена система дозволяє значну частину прибутку зберегти;

- фокус підприємницької діяльності на обслуговуванні малого бізнесу та фізичних осіб із меншими вимогами до звітності;

- законодавством передбачена можливість надавати послуги або продавати товари фізичним особам і платникам єдиного податку;

- зниження витрат або їх відсутність на облік і адміністрування касових операцій;

- властива гнучкість у сплаті внесків залежно від фінансового стану підприємця;

- доступ до пільгових умов оподаткування стимулює відкриття та ведення підприємницької діяльності.

Тобто, ФОП 2 групи має низку переваг, що роблять цю систему оподаткування зручною для малого бізнесу. Фіксована ставка податку, простота обліку та звітності, можливість працювати з фізичними особами та інші привілеї дають підприємцям змогу зосередитися на розвитку бізнесу, знижуючи адміністративне навантаження та витрати. Це сприяє стимулюванню підприємницької активності та забезпечує фінансову стабільність підприємців.

Проте, спрощеній системі оподаткування властиві наступні обмеження:

- ліміт доходу;
- кількість працівників ФОП;

- можливість здійснення діяльності тільки за певними видами діяльності.

Умови, яких досліджуваний ФОП повинен дотримуватися у процесі діяльності за другою групою:

- 3) не перевищувати законодавчо визначену кількість найманих працівників (не більше 10 осіб);
- 4) діяльність може бути пов'язана з наступними роботами:
 - надання послуг;
 - продаж товарів;
 - здійснення ресторанного господарства;
- 5) ставка єдиного податку – до 20 % мінімальної зарплати;
- 6) обсяг доходу – не більше 834 розмірів мінімальної заробітної плати, тобто у 2024 році – 5921400 грн.;
- 7) клієнтами можуть бути:
 - ФОП, які є платниками єдиного податку;
 - юридичні особи;
 - населення;
- 8) не більше 20 % мінімальної заробітної плати станом на 01.01 звітного року ставка єдиного податку, тобто у 2024 р. – 1420 грн / міс, що має бути сплачено до 20 числа кожного місяця;
- 9) відсоток ЄСВ – 22;
- 10) військовий збір з 01.10.2024 р.. – 10 % мінімальних заробітних плат.

Досліджуваний підприємець своєчасно розраховується з державою за податками. Адже якщо підприємець не буде сплачувати податки та звітуватися до нього можуть застосувати наступні штрафи:

- 1) 340 грн;
- 2) 680 грн. при повторному випадку.

ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.» складає і подає «Податкову декларацію платника єдиного податку фізичної особи – підприємця» (форма F01034406). Звітування відбувається не пізніше 60 днів після останнього дня відповідного календарного року.

Податкова декларація платника єдиного податку – фізичної особи – підприємця має наступну структуру:

- 1) загальна інформація:
 - податковий період;
 - ідентифікація контролюючого органу, якому потрібно дану декларацію подати;
 - відомості про підприємця (адреса, пошта електронна, ідентифікаційний код);
- 2) показники діяльності:
 - кількість осіб, які залучені на роботу;
 - деталізація КВЕД;
- 3) ідентифікатори господарської діяльності у розрізі кварталів за групами ФОП
- 4) конкретизація даних щодо зобов'язань підприємця по єдиному податку;
- 5) коригування інформації підприємцем щодо податкового зобов'язання;
- 6) графа для фіксування суми єдиного податку, яку потрібно сплатити;
- 7) дата створення декларації;
- 8) ідентифікація прізвища підприємця;
- 9) розділ, який призначений для того, щоб контролюючий орган зафіксував інформацію про те, коли була оброблена декларація.

Структура декларації передбачає також наявності відомості, яка деталізує за наступними реквізитами дані щодо нарахування ЄСВ:

- ідентифікаційний номер ФОП;
- ПІБ підприємця;
- ідентифікація даних про податковий період;
- ідентифікація даних щодо виду діяльності;
- ідентифікація коду по категорії застрахованої особи;
- розрахунок у розрізі кожного місяця з урахуванням отриманого доходу у розмірі 22 % суми ЄСВ;

- фіксування зобов'язань, які пов'язані із несвоєчасною сплатою підприємцем ЄСВ;
- підпис, ПІБ підприємця.

Сформована податкова декларація подається до податкового органу, який повинен зробити перевірку. Якщо за результатами перевірки документа не виявлено помилок, створюється квитанція, яка конкретизує наступну інформацію:

- 1) дані про платника:
 - РНОКПП підприємця;
 - ПІБ підприємця;
 - ідентифікатор електронного кабінету платника податків;
- 2) ідентифікація відомостей про податкову декларацію:
 - форма документа;
 - повна назва документа;
 - ім'я файлу документа;
 - стан документа;
 - ідентифікація терміну подання;
 - конкретизація граничного терміну подання;
- 3) деталізація даних про підприємця, який підписав податкову декларацію;
- 4) результат обробки документа:
 - конкретизація коду контролюючого органу;
 - назва органу контролю;
 - дата та час опрацювання контролюючим органом документа;
 - реєстраційний номер документа;
 - ідентифікація помилок у документі (за наявності);
 - фіксація інформацію у реєстрі про прийняття податкової декларації;
 - дані про відправника квитанції.

Для того, щоб подати податкову декларацію, підприємець використовує електронний кабінет платника податків, який має різні вкладки (реєстри, податкова карта, календар, бланки звітності, вкладка для платників).

Для того, щоб подати документ через кабінет платника податку, підприємець має здійснити вхід у систему, використовуючи файлових ключ та обрати АЦСК. Після входу до системи активними будуть вкладки:

- загальні дані про платника;
- інформація за запитом про суми виплачених доходів;
- податкові декларації;
- облікова картка фізичної особи;
- заяву, яку потрібно використовувати у разі внесення змін до ДРФО;
- заяву, яку за потреби потрібно подати до реєстру волонтерів.

Також у кабінеті є вкладки:

- створити;
- редагувати;
- підписати;
- відправити;
- вилучити;

Після відправлення податкової декларації за допомогою електронного кабінету, проведення її перевірки та реєстрації, у кабінеті з'явиться документ, який засвідчує проведення декларації.

Доцільно також зазначити, що у електронному кабінеті кожного підприємця доступні наступні можливості та інформація:

- новини податкові;
- дані платника;
- профіль платника;
- вкладка для перегляду звітності;
- вкладка для введення звітності;
- документи (вхідні / вихідні);
- вкладка для листування з податковою;
- вкладка для отримання індивідуальних податкових консультацій;
- вкладка для формування запитів;
- вкладка для деталізації стану розрахунків з бюджетом та ін.

Для завантаження підприємцем податкової декларації потрібна комбінація дій: головна → введення звітності → створити.

Електронний кабінет платника податків є сучасний онлайн-сервіс, який забезпечує доступ до податкової інформації та спрощує взаємодію з податковими органами, дозволяє платникам податків значно оптимізувати процеси подання звітності, сплати податків та обміну інформацією, функціонує 24/7; знижує необхідність у відвідуванні податкових органів, податкова декларація подається у електронному вигляді, мінімізуються помилки, наявна можливість швидко перевірити заборгованість або переплату; завантажені шаблони для заповнення звітів, заяв та інших документів; платник податків може надсилати запити, отримувати відповіді та повідомлення від податкової служби; інформування про дати сплати податків; автоматична інтеграція даних про сплату з обліковою системою; забезпечується використання цифрового підпису; забезпечується спрощення пошуку інформації про законодавчі зміни.

Питання щодо правильності нарахування та сплати податків воно підлягає максимальному контролю з боку держави. Тому потрібно своєчасно та в повній мірі фіксувати всі доходи, правильно здійснювати розрахунки єдиного податку та єдиного соціального внеску, своєчасно їх сплачувати. Це буде гарантією успішної підприємницької діяльності та її розвитку.

У контексті розгляду питання щодо оподаткування діяльності досліджуваного підприємця, потрібно наголосити, що він облік веде самостійно, відповідно податковій декларації також заповнює самостійно, а це має певні труднощі та проблеми.

Самоконтроль розрахунків щодо своєчасного подання податкової декларації є важливим елементом ефективного управління податковими зобов'язаннями підприємця. Це дозволяє уникнути штрафів, забезпечити відповідність законодавчим вимогам і зберегти репутацію перед податковими органами.

Відповідно, у наступному розділі також знайдуть відображення пропозиції, які пов'язані із організацією контрольних процедур, визначення їх напрямів, та особливостей імплементації в практичній діяльності.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ-ПІДПРИЄМЦЯ

3.1 Удосконалення процесу організації облікового супроводу діяльності ФОП

Бухгалтерський аутсорсинг для фізичних осіб-підприємців є ефективним рішенням, що дозволяє скоротити витрати, забезпечити якісне ведення обліку та мінімізувати ризики помилок у звітності. Це особливо актуально в умовах постійних змін законодавства, коли професійна підтримка допомагає підприємцям зосередитися на розвитку бізнесу, залишаючи облікові питання у руках фахівців.

Для підтвердження актуальності бухгалтерського аутсорсингу для ФОП наведено наступні аргументи:

- 1) часті зміни у податковому законодавстві вимагають постійного моніторингу та адаптації, ФОП не завжди має час і знання для своєчасного врахування нововведень;
- 2) облік вимагає ретельності та уваги до деталей, що може відволікати підприємця від основної діяльності, а аутсорсинг дозволяє зосередитися на розвитку бізнесу, делегуючи рутинні завдання професіоналам.
- 3) помилки в обліку можуть призвести до фінансових санкцій і втрати репутації, професійний підхід до обліку знижує ризик помилок і штрафів;
- 4) наймання штатного бухгалтера може бути економічно недоцільним для малого бізнесу, а аутсорсинг є дешевшою альтернативою, оскільки підприємцю не потрібно оплачувати податки на зарплату, відпустки або навчання бухгалтера;
- 5) аутсорсингові компанії мають досвід у різних сферах діяльності та працюють із різними податковими режимами, що забезпечує якість і оперативність виконання облікових завдань;

б) аутсорсинг дозволяє адаптувати обсяг послуг до потреб бізнесу., а ФОП може користуватися тільки необхідними послугами (наприклад, підготовка звітності, розрахунок податків), а не оплачувати повний спектр, як у випадку зі штатним бухгалтером.

Доцільно виокремити наступні переваги бухгалтерського аутсорсингу:

- безперервність процесу;
- мінімізація витрат;
- кваліфіковані кадри;
- забезпечення конфіденційності;
- у процесі ведення обліку враховується специфіка діяльності підприємця;
- висока якість виконаних робіт.

На рисунку 3.1 узагальнено термінологічну сутність та різновиди бухгалтерського аутсорсингу.

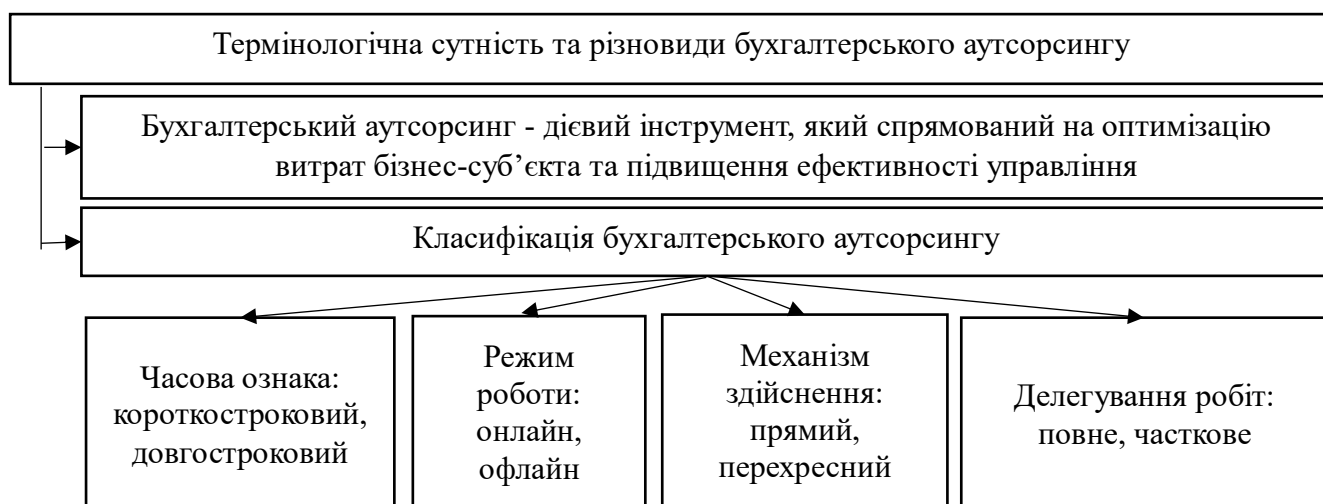

Рисунок 3.1 - Термінологічна сутність та різновиди бухгалтерського аутсорсингу

**Джерело: складено автором.*

Вибір фірми для надання послуг з бухгалтерського аутсорсингу є важливим рішенням для підприємця, адже від цього залежить якість ведення обліку, відповідність законодавству та фінансова стабільність бізнесу. Процес вибору

повинен бути структурованим і враховувати особливості діяльності підприємця, репутацію постачальника послуг та інші ключові фактори.

Доцільно виокремити наступні етапи вибору для досліджуваного ФОП фірми, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу

1. Визначення потреб підприємця, тобто зрозуміти, які саме послуги необхідні (розрахунки податків, підготовка звітності, ведення бухгалтерського обліку тощо).

2. Пошук потенційних фірм для цього потрібно зібрати інформацію про компанії, які пропонують бухгалтерські послуги (шукати рекомендації серед колег, партнерів чи в бізнес-спільнотах, використовувати онлайн-платформи, рейтинги аутсорсингових компаній).

3. Оцінка репутації фірми, яка пропонує послуги з бухгалтерського аутсорсингу (ознайомитися з відгуками та кейсами клієнтів, перевірити досвід роботи фірми у відповідній галузі, з'ясувати, чи має компанія сертифікати або ліцензії).

4. Аналіз спектра послуг, які надає фірма з бухгалтерського аутсорсингу (необхідно уточнити перелік послуг (ведення обліку, складання звітності, оптимізація оподаткування), перевірити, чи пропонує компанія послуги супроводу під час перевірок).

5. Перевірити кваліфікацію спеціалістів, які пропонують свої послуги (з'ясувати, чи мають працівники відповідну освіту та сертифікацію (наприклад, АССА, САР/СІРА), уточнити, чи проходять спеціалісти регулярне навчання щодо змін у законодавстві).

6. Аналіз вартості послуг (порівняти вартість послуг кількох компаній, з'ясувати, чи включені в ціну консультації, термінові послуги та інші додаткові опції).

7. Перевірка технічної бази фірми, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу (оцінити, які спеціалізовані облікові програми використовуються, чи відбувається їх оновлення; перевірити, чи можлива інтеграція цих програм із внутрішніми системами підприємця).

8. Вивчення умов договору (переконалися, що договір на надання послуг враховує інтереси підприємця, перевірити, чи передбачена відповідальність фірми за помилки в обліку, уточнити, як врегульовуються конфліктні ситуації, оцінити умови розірвання договору).

9. Проведення співбесіди (організувати зустріч із представниками фірми, уточнити питання щодо ведення обліку для підприємця).

На рисунку 3.2 узагальнені ключові критерії, які доцільно врахувати ФОП Гуменіченко В.В.» для ефективного вибору фірми, яка надаватиме послуги з бухгалтерського аутсорсингу.

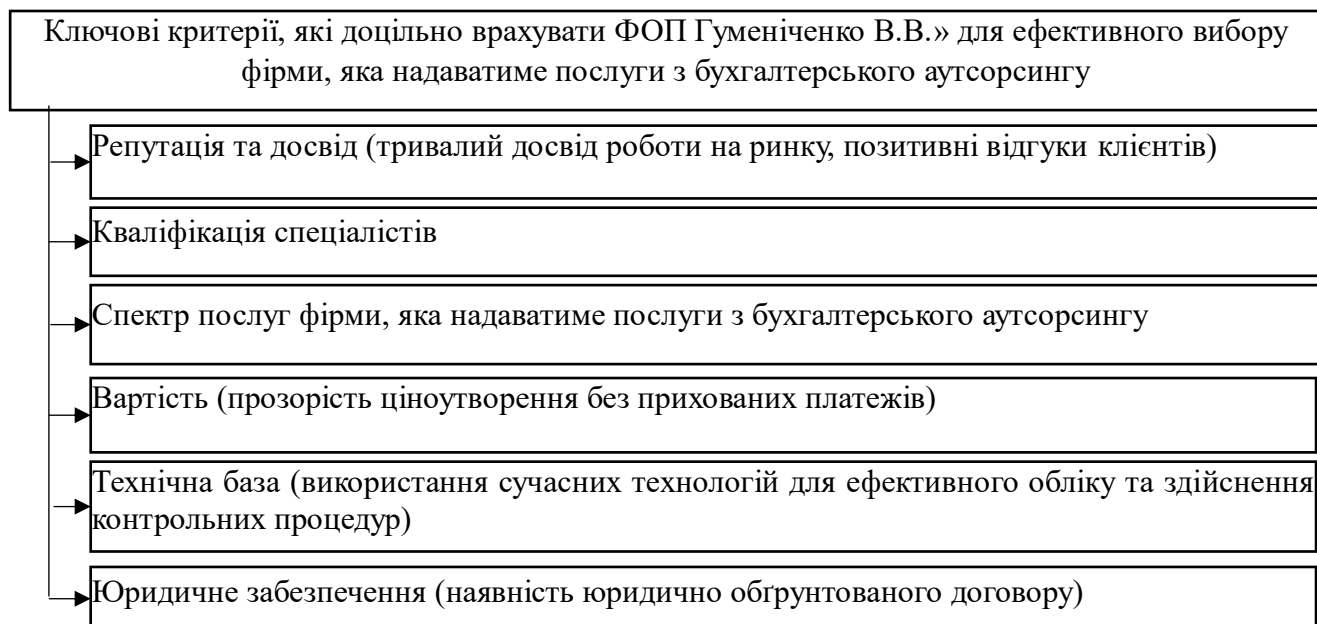

Рисунок 3.2 - Ключові критерії, які доцільно врахувати ФОП «Гуменіченко В.В.» для ефективного вибору фірми, яка надаватиме послуги з бухгалтерського аутсорсингу

**Джерело: складено автором.*

Враховуючи специфіку діяльності ФОП «Гуменіченко В.В.» на рисунку 3.3 ідентифікуємо, які послуги осіб, які займаються бухгалтерським аутсорсингом будуть актуальними, оскільки вони будуть деталізовані як з урахуванням необхідності автоматизації облікового супроводження діяльності підприємця, так і з необхідністю здійснення контрольних процедур.

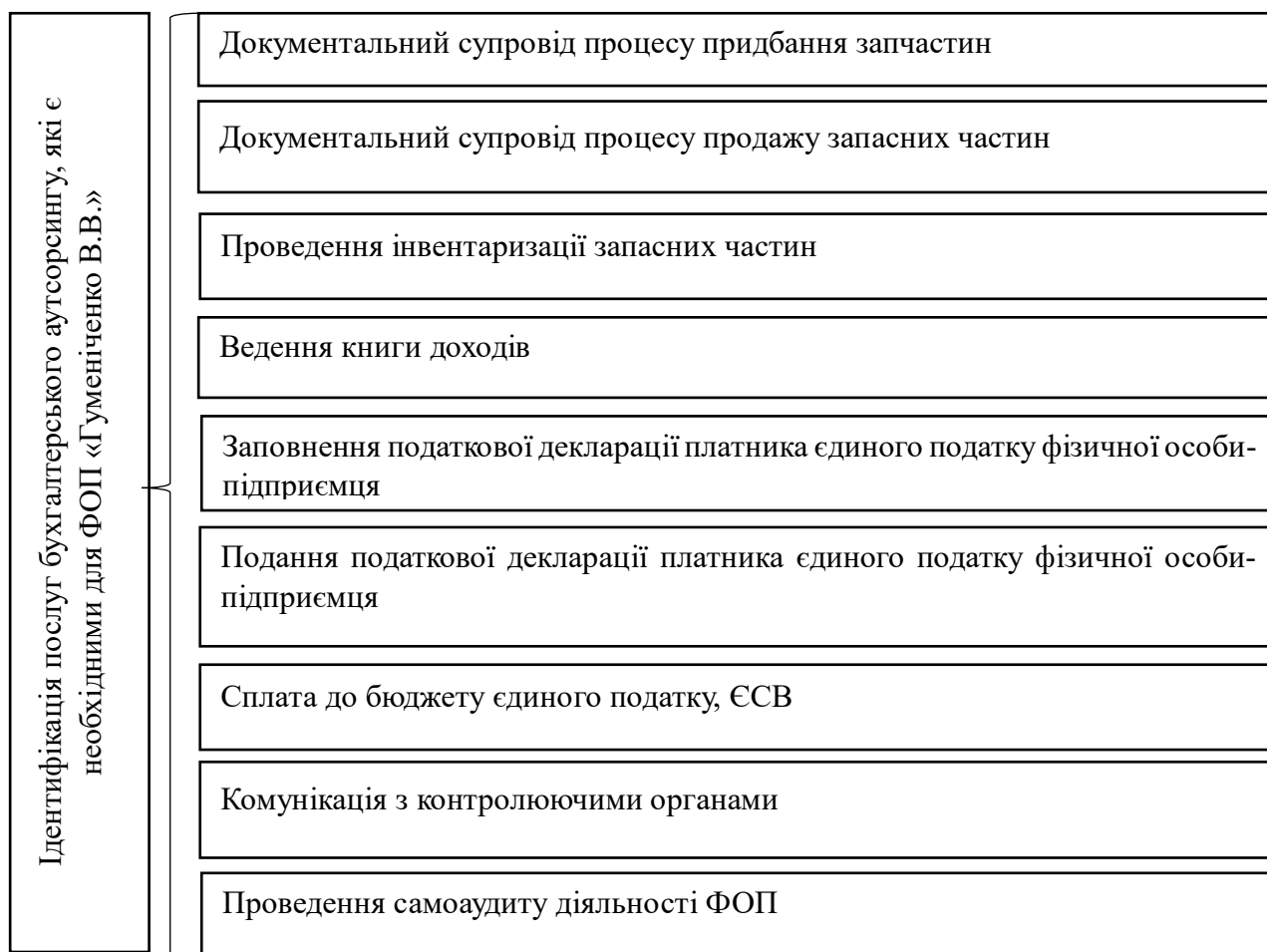

Рисунок 3.3 - Ідентифікація послуг бухгалтерського аутсорсингу, які є необхідними для ФОП «Гуменіченко В.В.»

**Джерело: складено автором.*

Отже, використання послуг з бухгалтерського обліку, особливо на умовах аутсорсингу, надає підприємцям значні переваги, які сприяють ефективному управлінню бізнесом, зниженню ризиків і оптимізації витрат. Такі послуги дозволяють зосередитися на розвитку основної діяльності, делегуючи облікові завдання професіоналам. Адже, мінімізуються помилки у фінансовій документації, підвищується довіра контрагентів та контролюючих органів, зменшується адміністративне навантаження, швидке налаштування обліку у випадку зміни законодавства або внутрішніх процесів.

Зазначені аргументи в черговий раз підтверджують необхідність практичного використання послуг з бухгалтерського аутсорсингу ФОП «Гуменіченко В.В.».

3.2 Автоматизація облікового супроводу діяльності ФОП «Гуменіченко В.В.»

Враховуючи, що підприємець самостійно веде облік, відповідно у пункті 3.1 було запропоновано користуватися послугами з бухгалтерського аутсорсингу, вважаємо за доцільне запропонувати організацію облікового супроводу діяльності ФОП здійснювати з використанням сучасного спеціалізованого програмного забезпечення. Відповідно, у даному пункті буде подана характеристика автоматизації за допомогою програми «BAS Малий бізнес».

Оскільки вся діяльність ФРП пов'язана з продажем запасних частин, пропонуємо для оприбуткування запасних частин, які підприємець придбав, формувати документ «Надходження товарів і послуг» (рисунок 3.4).

Надходження товарів і послуг (створення) (Покупка, комісія) *

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Друк

Номер: Дата: 26.10.2024 00:00:00 Вид операції: Покупка, комісія

Контрагент: УкрАвто Організація: ФОП Гуменіченко В.В.

Договір: договір Склад: Головний склад

Документ розрахунків: Тип цін: <не вказано>

Товари (1) Послуги Зворотна тара Рахунки розрахунків Додатково

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума	Рахунок
1	Ремінь вентилятора	100,000	шт	1,000	300,00	30 000,00	201

Всього: 30 000,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.4 – Формування документа «Надходження товарів і послуг»

*Джерело: створено автором.

Подана форма документу на рисунку 3.4 наочно показує, що у процесі відображення придбання запасних частин конкретизується інформація про господарську операцію та дату її проведення, контрагента-постачальника, а також

у розрізі конкретної одиниці придбаних цінностей, зазначається вартість, одиниці виміру, ПДА, загальна сума.

Якщо відбувається переміщення певного виду товару, то потрібно даний процес задокументувати у електронному документі «Переміщення товарів» (рисунок 3.5).

← → ☆ Переміщення товарів (створення) (Товари, продукція) *

Провести та закрити Записати Провести Друк

Номер: від: 26.10.2024 00:00:00 Вид операції: Товари, продукція

Відправник: Головний склад Організація: ФОП Гуменіченко В.В.

Одержувач: Додатковий склад

Товари (1) Товари на комісії Зворотна тара

Додати Підбір Змінити

N	Номенклатура	Од.	К.	Кількість	Рахунок відправника	Рахунок одержувача
1	Ремінь вентилятора	шт	1,000	200,000	201	201

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.5 – Документ «Переміщення товарів»

**Джерело: створено автором.*

Представлений на рисунку 3.5 первинний документ забезпечить фіксацію інформації про внутрішнє переміщення цінностей, причому будуть деталізовані пункти переміщення, зафіксована інформація у якій кількості здійснено переміщення цінностей і одночасно даний процес відобразиться на рахунках обліку, що буде зафіксовано як рахунок відправника, так і рахунок одержувача.

Для того, щоб у обліку оформити процес оприбуткування цінностей, потрібно створити документ «Оприбуткування товарів» (рисунок 3.6), який конкретизує інформацію про процес оприбуткування наступним чином:

- дата оприбуткування;
- назва ФОП, де оприбутковується цінність;
- назва цінності, яка оприбутковується;

- кількість цінностей, які оприбутковуються;
- ціна за одиницю цінності, яка оприбутковується;
- загальна сума на яку оприбутковуються цінності;
- рахунок обліку.

Оприбуткування товарів (створення) (Товари, продукція) *

Провести та закрити Записати Провести Накладна на оприбуткування товарів

Номер: від: 26.10.2024 00:00:00 Вид операції: Товари, продукція

Склад: Головний склад Організація: ФОП Гуменіченко В.В.

Інвентаризація: Тип цін: Гуртова

Товари (1) Рахунки Комісія

Додати Заповнити Підбір Змінити

N	Номенклатура	Кількість	Од.	К.	Ціна	Сума	Рахунок
1	Ремінь вентилятора	2,000	шт	1,000	200,00	400,00	201

Підстава: Всього: 400,00 UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.6 - Документ «Оприбуткування товарів»

*Джерело: створено автором.

Процес списання цінностей має супроводжуватися створенням документу «Списання товарів» (рисунок 3.7), що розкриває інформацію про списувану цінність за наступними параметрами:

- конкретизація виду операції та дата її проведення;
- назва ФОП;
- склад, де розміщені цінності;
- на закладці «товари» конкретизація даних щодо назви, одиниць виміру, кількості та рахунку обліку.

Крім того, у даному документі є ще інші вкладки:

- зворотна тара;
- рахунки;
- комісія.

Списання товарів (створення) (Товари, продукція) *

Провести та закрити Записати Провести Акт списання товарів

Номер: від: 26.10.2024 00:00:00 Вид операції: Товари, продукція

Склад: Головний склад Організація: ФОП Гуменіченко В.В.

Інвентаризація:

Товари (1) Зворотна тара Рахунки Комісія

Додати Заповнити Підбір Змінити

N	Номенклатура	Од.	К.	Кількість	Рахунок
1	Ремінь вентилятора	шт	1,000	20,000	201

Підстава: Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.7 – Документ «Списання товарів»

*Джерело: створено автором.

У програмі BAS документ «Встановлення цін номенклатури» використовується для управління ціноутворенням. Він дозволяє встановлювати, змінювати або оновлювати ціни на товари, послуги чи інші номенклатурні позиції, які обліковуються на підприємстві. Цей документ є частиною інтегрованої автоматизованої системи, що забезпечує ефективне управління обліком. Форма документа подана на рисунку 3.8.

Встановлення цін номенклатури (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Зміна цін номенклатури

Номер: від: 26.10.2024 00:00:00 Тип цін: Спеціальна

☒ Не проводити нульові значення

Додати Заповнити Підбір Змінити

№	Номенклатура	Ціна	Валюта
1	Ремінь вентилятора	300,00	UAH

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.8 – Документ «Встановлення цін номенклатури»

*Джерело: створено автором.

Функціональне призначення даного документа полягає у наступному:

- використовується для внесення нових цін або коригування існуючих;
- забезпечує використання встановлених цін у розрахунках, первинних документах (накладних, рахунках) та інших операціях;
- зберігає попередні ціни, дати змін і підстави, що дозволяє аналізувати динаміку цін;
- забезпечує підтримку різних типів цін (роздрібна, оптова, закупівельна та інші).

Реквізитами документа є:

- 1) дата та номер документа (автоматично присвоюються програмою, але можуть бути змінені вручну, визначають момент, з якого ціни набувають чинності);
- 2) тип цін (фіксується для якого типу цін (роздрібна, оптова, закупівельна) вводяться значення);
- 3) номенклатура (наводиться список цінностей для яких встановлюються ціни);
- 4) ціни (зазначається значення нових цін для кожної одиниці номенклатури);
- 5) причина зміни ціни (пояснює підстави для коригування (наприклад, зміна закупівельної вартості або ринкової ціни);
- 6) валюта (фіксується валюта, в якій встановлюються ціни).

Тобто даний документ забезпечує автоматичне оновлення бази даних, адже після проведення документа ціни автоматично оновлюються у довіднику номенклатури; аналізувати зміни, адже програма дозволяє переглядати історію змін цін для кожної позиції номенклатури.

Для того, щоб списати цінності, необхідно сформувати документ «Вимога-накладна» (рисунк 3.9). Цей документ є основою для обліку руху запасів у межах підприємства, забезпечуючи прозорість і контроль за їх використанням. Документ може підтягує дані з довідників, що зменшує ризик помилок, забезпечує інтеграцію з іншими документами та генерацію кореспонденцій рахунків, а також створення звітів.

Вимога-накладна (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Друк

Номер: від: 26.10.2024 00:00:00 Організація: ФОП Гуменіченко В.В.

Склад: Додатковий склад ☐ Рахунки обліку витрат у таблиці

Матеріали (1) Рахунок витрат Матеріали замовника

Додати Підбір

N	Номенклатура	Од.	К.	Кількість	Рахунок
1	Ремінь вентилятора	шт	1,000	100,000	201

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.9 – Документ «Вимога накладна»

*Джерело: створено автором.

Реквізити документа «Вимога накладна»:

- назва ФОП;
- дата створення та здійснення операції;
- деталізація інформації про цінність (назва, кількість, рахунок обліку).

Програмою передбачено у кінці місяця узагальнення інформації про господарські операції у стандартних звітах. Відповідно, для ФОП доцільними для використання є наступні форми звітів.

Картка субконто (рисунок 3.10) використовується для перегляду та аналізу оборотів і залишків за аналітичними субконто), вона забезпечує отримання детальної інформації про операції, пов'язані з конкретними контрагентами, товарно-матеріальними цінностями.

Картка субконто інформацію розкриває наступним чином:

- за який звітний період було сформовано документ;
- сальдо на початок;
- дата відповідної операції;
- документ, який засвідчує здійснення відповідної операції;

- аналітика за дебетом;
- аналітика за кредитом;
- показники (обліку та кількісні);
- дебет (рахунок та сума);
- кредит (рахунок та сума);
- поточне сальдо.

Картка субконто Номенклатура за Жовтень 2024 р. ФОП Гуменіченко В.В.

Період: 01.10.2024 - 31.10.2024

Номенклатура: ФОП Гуменіченко В.В.

Сформувати Показати настройки Друк Регістр обліку

ФОП Гуменіченко В.В.
Картка субконто Номенклатура за Жовтень 2024 р.
Відбір: Номенклатура Дорієнське "Ремінь вентилятора"

Період	Документ	Аналітика Дт	Аналітика Кт	Показник	Дебет		Кредит		Поточне сальдо
					Рахунок	Сума	Рахунок	Сума	
Сальдо на початок					БО				0,00
26.10.2024	Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Оприбутковані ТМЦ	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Головний склад	Україно договір Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06	БО	201	30 000,00	631		Д 30 000,00
26.10.2024	Переміщення товарів НШ00-000001 від 26.10.2024 17:47:47 Переміщення ТМЦ	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Додатковий склад	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Головний склад	Кіп.		100,000			Д 100,000
26.10.2024	Переміщення товарів НШ00-000001 від 26.10.2024 17:47:47 Переміщення ТМЦ	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Додатковий склад	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Головний склад	Кіп.	201	30 000,00	201	30 000,00	Д 30 000,00
26.10.2024	Переміщення товарів НШ00-000001 від 26.10.2024 17:47:47 Переміщення ТМЦ	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Додатковий склад	Неопод. ПДВ, будь-яка госп. Ремінь вентилятора Надходження товарів і послуг НШ00-000001 від 26.10.2024 17:46:06 Головний склад	Кіп.		100,000		100,000	Д 100,000

Рисунок 3.10 – Стандартний звіт «Картка субконто»

*Джерело: створено автором.

Також у якості пропозицій вважаємо за доцільне рекомендувати для використання стандартний звіт «Аналіз субконто» (рисунок 3.11), який використовується для детального аналізу облікових даних за конкретними субконто. Даний документ допомагає відстежувати стан і рух коштів, товарів у розрізі субконто, забезпечує деталізовану інформацію про кожну операцію (дата, опис операції, документ, сума), проаналізувати показники (заборгованість покупок, загальну інформацію про рух запасних частин).

Реквізитами документу «Аналіз субконто» є:

- період;

- ідентифікація ФОП;
- номенклатура;
- податкове призначення;
- рахунок;
- показники бухгалтерського обліку та кількісні;
- сальдо на початок періоду у розрізі дебет та кредит;
- обороти за період у розрізі дебет та кредит;
- сальдо на кінець періоду у розрізі дебет та кредит;

Аналіз субконто Номенклатура за Жовтень 2024 р. ФОП Гуменіченко В.В.

Період: 01.10.2024 - 31.10.2024 Номенклатура ФОП Гуменіченко В.В.

Сформувати Показати настройки Друк Перістр обліку

Σ 0,00

ФОП Гуменіченко В.В.
Аналіз субконто Номенклатура за Жовтень 2024 р.
Відбір: Номенклатура Дорівнює "Ремінь вентилятора"

Номенклатура	Показники	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
Податк. призн.							
Рахунок							
Ремінь вентилятора	БО			60 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Кіл.			300,000	200,000	100,000	
Неопод. ПДВ, будь-яка госп.	БО			60 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Кіл.			300,000	200,000	100,000	
2	БО			60 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Кіл.			300,000	200,000	100,000	
20	БО			60 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Кіл.			300,000	200,000	100,000	
Разом	БО			60 000,00	30 000,00	30 000,00	
	Кіл.			300,000	200,000	100,000	

Рисунок 3.11 – Стандартний звіт «Аналіз субконто»

**Джерело: створено автором.*

Можна формувати й інші звіти, але навіть такої кількості для ФОП є достатнім. Проаналізований підхід до автоматизованого обліку діяльності підприємця є зручним, відповідно, його може вести особа, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу, використовуючи навіть власне програмне забезпечення, що значно мінімізує витрати підприємця. Оскільки підприємець працює самостійно, не відбувається нарахування заробітної плати, відповідно, на даному питанні не буде акцентована увага.

На рисунку 3.12 узагальнено загальний процес автоматизації обліку діяльності ФОП.

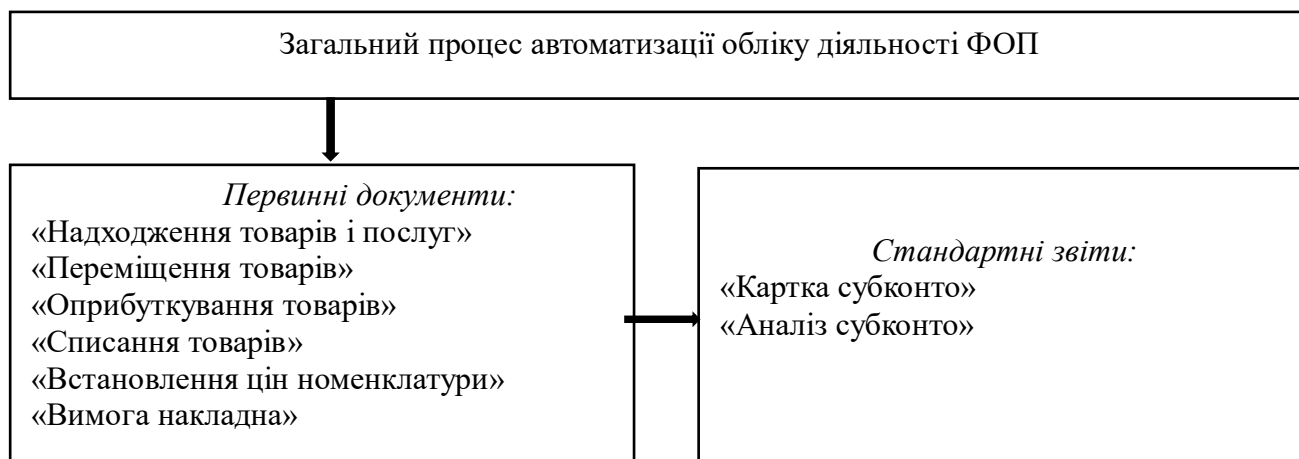

Рисунок 3.12 - Загальний процес автоматизації обліку діяльності ФОП (бізнес-процес «Продажі»)

**Джерело: створено автором.*

Отже, автоматизований супровід діяльності ФОП за допомогою програмного забезпечення «BAS Малий бізнес» надає наступні переваги:

- 1) використання завантажених шаблонів документації;
- 2) можливість формування різних типів операцій;
- 3) налаштування детальної аналітики;
- 4) можливість коригування даних;
- 5) оновлення програми;
- 6) можливість облікового супроводу декількох бізнес-структур;
- 7) узагальнення результатів інвентаризації;
- 8) зручність у використанні;
- 9) можливість друку документації.

В умовах цифровізації паперовий облік є не актуальним, оскільки сучасні діджитал інструменти дозволяють оперативно здійснювати різні контрольні процеси. Тому запропоновані рекомендації є актуальними для практичного впровадження.

3.3 Напрями вдосконалення внутрішнього контрольного процесу ФОП

На сьогодні внутрішні контрольні процедури у діяльності ФОП практично відсутні. Проте, це є недоліком, оскільки може призвести до того, що не всі проблемні аспекти у діяльності можуть бути оперативно виявленими. Рекомендації даного пункту будуть спрямовані за двома напрямками:

- самоаудит діяльності ФОП;
- організація інвентаризаційного процесу та документування результатів проведення.

Сьогодні самоаудит не є поширеною контрольною процедурою, проте з практичної позиції є необхідним, оскільки він допомагає не тільки підготувати підприємця до податкових перевірок, але своєчасно виявити недоліки, проблеми в системі облікового супроводу діяльності, а також визначити оптимальну модель оптимізації роботи підприємця.

Для мінімізації проблем з перевіряючими органами періодично доцільно ФОП проводити самоаудит (внутрішній бухгалтерський аудит).

Самоаудит є ключовою компонентою контрольного процесу, що є дуже важливим у процесі управління підприємницькою діяльністю, оскільки допомагає виявляти можливі ризики. Даний вид контрольної процедури дозволить своєчасно ідентифікувати та усунути помилки, допущені за період ведення підприємницької діяльності; попередньо підготувати та захистити себе від незапланованих перевірок зі сторони контролюючих органів та блокування банківських рахунків; зменшити фінансові втрати за рахунок попередньо виявлених та усунених боргів за несплату податків чи не подання звітності [2].

Самоаудит діяльності ФОП дозволить перевірити правильність ведення обліку доходів, витрат, розрахункових операцій, відповідності критеріям щодо системи оподаткування, а також може створити фундаментальну інформаційну платформу для ідентифікації реалістичних способів оптимізації системи оподаткування та діяльності підприємця в цілому.

На рисунку 3.13 візуалізовано організаційно-методичний процес самоаудиту діяльності ФОП, який узагальнює напрями перевірки, інформаційне забезпечення, прийоми, способи, методи дослідження.

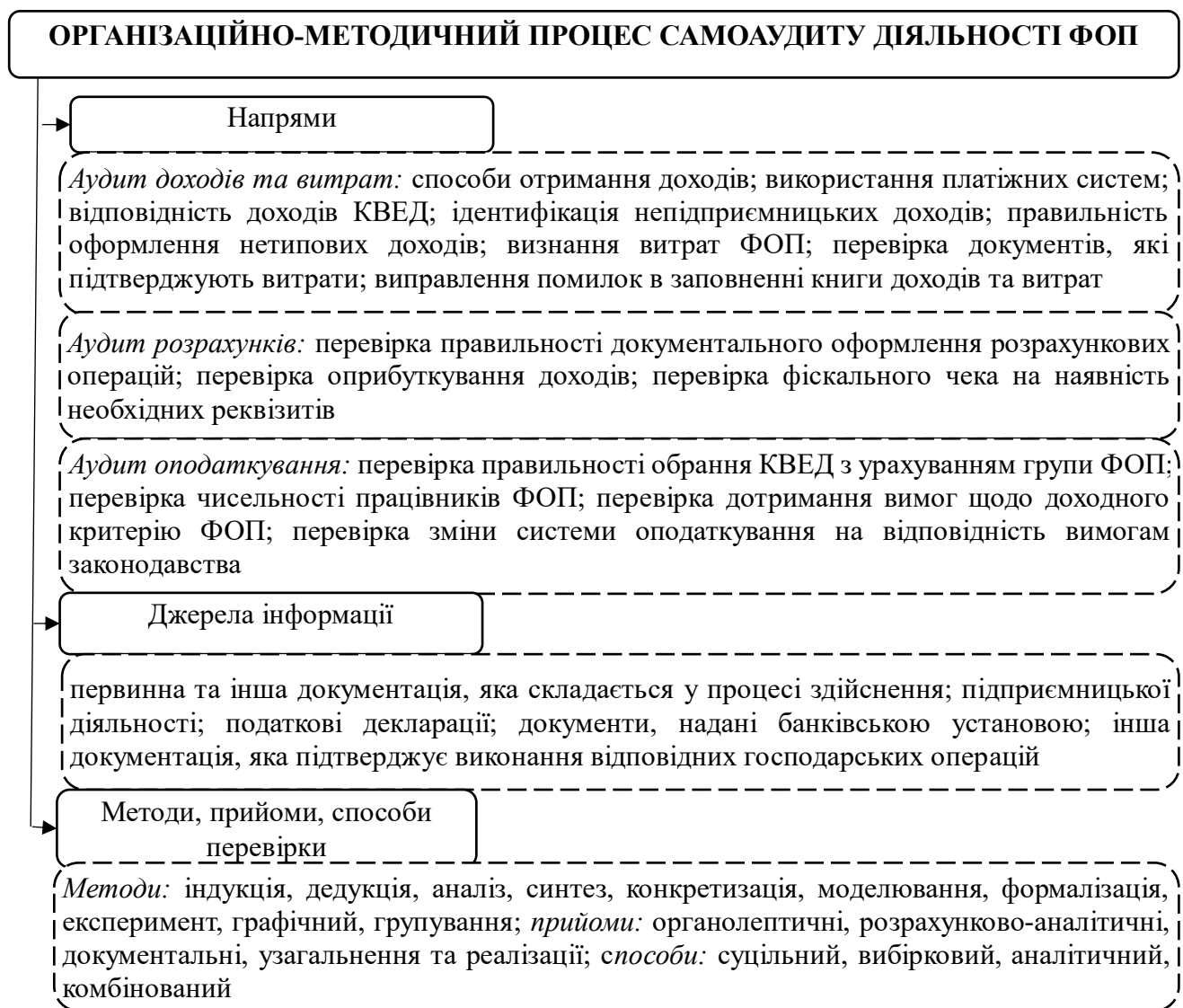

Рисунок 3.13 - Організаційно-методичний процес самоаудиту діяльності ФОП

**Джерело: складено автором з урахуванням матеріалу [3].*

Інвентаризація запасних частин є важливим інструментом контролю за станом товарно-матеріальних цінностей, особливо для підприємців, які займаються їх продажем. Вона дозволяє забезпечити точність обліку, виявити розбіжності між фактичними залишками та даними обліку, а також мінімізувати фінансові ризики.

Для ФОП не задекларовано обов'язковості проведення інвентаризації, проте, на нашу думку, дана процедура є актуальною для застосування.

Інвентаризація запасних частин є важливим інструментом контролю за станом товарно-матеріальних цінностей, особливо для підприємців, які займаються їх продажем. Вона дозволяє забезпечити точність обліку, виявити розбіжності між фактичними залишками та даними обліку, а також мінімізувати фінансові ризики.

Інвентаризація дозволяє контролювати фактичні залишки запасних частин та інших цінностей, що забезпечить достовірність інформації про товарні залишки та сприятиме попередженню ризиків крадіжок або втрат. За допомогою інвентаризації здійснити оцінку якості цінностей, правильно провести планування придбання нових цінностей.

Процес проведення інвентаризації доцільно організувати з урахуванням норм Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань.

Періодичність проведення інвентаризації має встановити підприємець самостійно. Безпосередньо до процесу інвентаризаційного може долучити особу, яка надає послуги з бухгалтерського аутсорсингу.

Ключові особливості інвентаризації у ФОП зведемо до наступного.

1. Терміни, періодичність інвентаризації ФОП визначає підприємець.
2. Інвентаризація повинна бути спрямована на підтвердження фактичної наявності цінностей (запасних частин).
3. Для інвентаризації запасних частин краще суцільний спосіб проведення застосувати.
4. Перерахунок має здійснюватися кожною запасною частиною / іншою цінністю.
5. Результати інвентаризації доцільно фіксувати за допомогою програми BAS у документі «інвентаризація товарів на складі».

Для того, щоб за допомогою програми створити документ, потрібно скористатися довідником «Інвентаризація». Документ інвентаризація товарів на складі подано на рисунку 3.14. Даний документ для використання у практичній діяльності є зручним, оскільки якщо будуть використовуватися послуги особи, яка на умовах бухгалтерського аутсорсингу забезпечить ведення обліку та виконання контрольних процедур, відповідно у автоматизованому режимі будуть узагальнюватимуться результати виконання контрольних процедур.

Головне
Керівнику
Банк і каса
Продажі
Купівлі
Склад
Виробництво
ОЗ і НМА
Зарплата і кадри
Операції
Звіти
Довідники

Інвентаризація товарів на складі (створення) *

Провести та закрити Записати Провести Створити на підставі Друк

Номер: від: 28.10.2024 00:00:00 Організація: ФОП Гуменіченко В.В.
Склад: Додатковий склад Відповідальна особа:

Товари (1) Комісія

Додати Заповнити Підбір

N	Номенклатура	Рахунок	Відхилення	Кількість	Од.	К.	Облік. кількість
1	Ремінь вентилятора	201		200,000	шт	1,000	200,00

Сума: 30 000,00 Сума за обліком: 30 000,00

Коментар: Відповідальний: Мальцева Олександра Борисівна

Рисунок 3.14 – Документ «Інвентаризація товарів на складі»

*Джерело: складено автором

Документ «Інвентаризація товарів на складі» інформацію розкриває за наступними параметрами:

- дата формування інвентаризаційного документа;
- назва ФОП;
- конкретизація місця зберігання цінностей;
- номенклатура цінностей;
- рахунок обліку, який програма використовує з метою розмежування;
- інформація щодо відхилень;
- дані щодо кількості;
- одиниці виміру;
- дані, які деталізують відомості, скільки цінностей було зафіксовано за даними обліку;
- загальна сума;
- сума за обліком;
- коментар.

Документ «Інвентаризація товарів на складі» призначений для створення паперової форми документа при проведенні інвентаризації на складах

підприємства, а також для формування Актів списання та оприбуткування надлишків (у випадку наявності розбіжностей між фактичними і документально підтвердженими залишками номенклатурних позицій).

В Інвентаризаційній відомості можна автоматично заповнити інформацією про залишки позицій номенклатури на зазначеному в документі складі з допомогою кнопки «Заповнити».

Дані про залишки позицій номенклатури відображаються у графі «Кількість за даними обліку» не редагуються. У графі «Кількість» – зазначаються реальні залишки на складах, отримані в результаті проведеної інвентаризації.

У графі «Відхилення» фіксується відхилення між реальним залишком, зафіксованим в результаті проведення інвентаризації, і залишком за даними обліку.

У графі «Облік. кількість» виводиться інформація про сумарну собівартість, розраховану на підставі введених в інформаційну базу документів.

У графі «Сума» відображається реальна сумарна собівартість, за якою номенклатурна позиція обліковується на складі. На підставі даного параметра і фактичної кількості можна розрахувати графу «Ціна». Можливий також інший спосіб заповнення – введення фактичної ціни та фактичної кількості, на підставі яких розраховується сумарна фактична собівартість.

Проведення документа не робить ніяких рухів у регістрах, однак, за результатами інвентаризації можна виписати підпорядковані документи: «Списання товарів» і «Оприбуткування товарів». Дані зазначених документів будуть заповнені згідно з результатами проведення інвентаризації, тобто в табличну частину документа «Оприбуткування товарів» буде занесений надлишок номенклатурних позицій, виявлений в результаті інвентаризації, а в табличну частину документа «Списання товарів» будуть занесені ті номенклатурні позиції, які необхідно списати за результатами проведеної інвентаризації. Після проведення даних документів, кількість номенклатурних позицій на складі встановиться рівною реальній кількості, зафіксованій в Інвентаризаційній відомості.

Документ може бути роздрукованим і на рисунку 3.15 подано формат паперового документа.

Інвентаризація товарів на складі № 1 від 28 жовтня 2024 р.

Організація: ФОП Гуменіченко В.В.
Склад: Додатковий склад
Валюта: UAH

№	Товар	Кіл-сть	Кіл-ть за обліком	Од.	Ціна	Сума	Сума за обліком
1	Ремінь вентилятора	200	200	шт	150,00	30 000,00	30 000,00
Всього:						30 000,00	30 000,00

Відпустив _____ Отримав _____

Рисунок 3.15 - Формат паперового документа «Інвентаризація товарів»

**Джерело: складено автором*

Важливо зазначити, якщо ФОП скористається послугами бухгалтерського аутсорсингу, відповідно інвентаризація може навіть бути проведена в режимі онлайн. Для цього потрібно використовувати радіочастотну ідентифікацію (RFID).

Взагалі, використання цифрових інструментів в обліково-контрольному процесі є актуальним та необхідним, оскільки йому властиві наступні переваги:

- використовуючи безпроводні сканери, можна на місці, де знаходиться інвентаризаційний об'єкт, його зафіксувати;
- інвентаризація проводиться в режимі онлайн;
- точність результатів значно підвищується;
- у режимі реального часу може бути створена порівняльна відомість.

Зазначені у даному розділі пропозиції є актуальними і необхідними для впровадження. Належне ведення обліку результатів діяльності, ефективна реалізація контрольних процедур, автоматизація облікового процесу, сприятиме результатам діяльності, оскільки своєчасність інформування про доходи, витрати та інші показники своєчасно фіксуватимуться у документах бухгалтерського обліку.

ВИСНОВКИ

1 У роботі встановлено, що підприємництво продовжує розвиватися. Війна в Україні суттєво вплинула на всі аспекти економіки, включаючи підприємницьку діяльність. Значні ризики, порушення логістичних ланцюгів, зниження купівельної спроможності та міграція населення створили численні виклики для бізнесу. У цих умовах підприємці змушені адаптуватися до нових реалій, долаючи перешкоди, які впливають на їхню роботу. У цілому процес організації обліку ФОП можна охарактеризувати наступним чином: форма ведення обліку – довільна; доходи підприємця фіксує щоденно; податки, збори сплачуються з урахуванням вимог законодавства; ведення книги доходів; довільні форми журналу активів, зобов'язань та ін.; ведення товарного обліку за одним із видів партійно-сортівий, партійний, номенклатурний, сортівий; відсутність обґрунтування обов'язкового проведення інвентаризації.

2. ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.» підприємець з багаторічним досвідом діяльності. Підприємець є платником єдиного податку. Здійснює свою діяльність ФОП за КВЕД 45.32 «Роздрібна торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів. ФОП є платником податку другої групи.

3. Підприємницька діяльність зобов'язує обов'язкове ведення бухгалтерського обліку. Досліджуваний ФОП не є виключенням. Ведення обліку діяльності фізичної особи-підприємця, яка належить до 2 групи спрощеної системи оподаткування, є важливим інструментом забезпечення законності, прозорості та ефективності підприємницької діяльності.

4. Досліджуваний підприємець своєчасно розраховується з державою за податками. Адже якщо підприємець не буде сплачувати податки та звітуватися до нього можуть застосувати наступні штрафи: 1) 340 грн; 2) 680 грн. при повторному випадку. ФОП «ГУМЕНІЧЕНКО В.В.» складає і подає «Податкову декларацію платника єдиного податку фізичної особи – підприємця» (форма F01034406). Звітування відбувається не пізніше 60 днів після останнього дня відповідного календарного року.

5. Для підтвердження актуальності бухгалтерського аутсорсингу для ФОП наведено наступні аргументи: часті зміни у податковому законодавстві вимагають постійного моніторингу та адаптації, ФОП не завжди має час і знання для своєчасного врахування нововведень; облік вимагає ретельності та уваги до деталей, що може відволікати підприємця від основної діяльності, а аутсорсинг дозволяє зосередитися на розвитку бізнесу, делегуючи рутинні завдання професіоналам, помилки в обліку можуть призвести до фінансових санкцій і втрати репутації, професійний підхід до обліку знижує ризик помилок і штрафів; наймання штатного бухгалтера може бути економічно недоцільним для малого бізнесу, а аутсорсинг є дешевшою альтернативою, оскільки підприємцю не потрібно оплачувати податки на зарплату, відпустки або навчання бухгалтера; аутсорсингові компанії мають досвід у різних сферах діяльності та працюють із різними податковими режимами, що забезпечує якість і оперативність виконання облікових завдань; аутсорсинг дозволяє адаптувати обсяг послуг до потреб бізнесу, а ФОП може користуватися тільки необхідними послугами (наприклад, підготовка звітності, розрахунок податків), а не оплачувати повний спектр, як у випадку зі штатним бухгалтером.

6. З результатами дослідження доведено, що використання послуг з бухгалтерського обліку, особливо на умовах аутсорсингу, надає підприємцям значні переваги, які сприяють ефективному управлінню бізнесом, зниженню ризиків і оптимізації витрат. Такі послуги дозволяють зосередитися на розвитку основної діяльності, делегуючи облікові завдання професіоналам. Адже, мінімізуються помилки у фінансовій документації, підвищується довіра контрагентів та контролюючих органів, зменшується адміністративне навантаження, швидке налаштування обліку у випадку зміни законодавства або внутрішніх процесів.

7. У роботі запропоновано використання автоматизації господарської діяльності за допомогою програми «BAS Малий бізнес». Для облікового супроводу діяльності підприємця запропоновано використання наступних документів: «Надходження товарів і послуг», «Переміщення товарів», «Оприбуткування товарів», «Списання товарів», «Встановлення цін номенклатури», «Вимога накладна», а також стандартні звіти «Аналіз субконто», «Картка субконто».

8. З метою підвищення контрольних процедур у роботі запропоновано періодичне проведення інвентаризації. Ключові особливості інвентаризації у ФОП полягають у наступному: терміни, періодичність інвентаризації ФОП визначає підприємець, інвентаризація повинна бути спрямована на підтвердження фактичної наявності цінностей (запасних частин), для інвентаризації запасних частин краще суцільний спосіб проведення застосувати, перерахунок має здійснюватися кожною запасної частини / іншої цінності, результати інвентаризації доцільно фіксувати за допомогою програми BAS у документі «Інвентаризація товарів на складі».

9. У роботі подано організаційно-методичний процес самоаудиту діяльності ФОП, складовими якого є визначення наступних напрямів перевірки: а) *аудит доходів та витрат* (способи отримання доходів; використання платіжних систем; відповідність доходів КВЕД; ідентифікація непідприємницьких доходів; правильність оформлення нетипових доходів; визнання витрат ФОП; перевірка документів, які підтверджують витрати; виправлення помилок в заповненні книги доходів та витрат); б) *аудит розрахунків* (перевірка правильності документального оформлення розрахункових операцій; перевірка оприбуткування доходів; перевірка фіскального чека на наявність необхідних реквізитів); в) *аудит оподаткування* (перевірка правильності обрання КВЕД з урахуванням групи ФОП; перевірка чисельності працівників ФОП; перевірка дотримання вимог щодо доходного критерію ФОП; перевірка зміни системи оподаткування на відповідність вимогам законодавства); конкретизація інформаційного забезпечення (первинна та інша документація, яка складається у процесі здійснення; підприємницької діяльності; податкові декларації; документи, надані банківською установою; інша документація, яка підтверджує виконання відповідних господарських операцій); виокремлення методичної складової, яка включає *методи* (індукція, дедукція, аналіз, синтез, конкретизація, моделювання, формалізація, експеримент, графічний, групування), *прийоми* (органолептичні, розрахунково-аналітичні, документальні, узагальнення та реалізації), *способи дослідження* (суцільний, вибірковий, аналітичний, комбінований).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України. URL: <http://surl.li/jqzs> (дата звернення 20.11.2024).
2. Гуменіченко В.В. Обліковий супровід діяльності фізичних осіб-підприємців: особливості організації та альтернативність варіантів. Майбутнє – аудит : Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Кривий Ріг, 15 січня 2024 р. / редкол.: М.І. Ступнік, В.С. Адамовська, М. Л. Крапивко, Є.В. Міщук [Електронний ресурс]. Кривий Ріг : Вид. Р.А. Козлов, 2024. С. 276 – 279.
3. Гуменіченко В.В. Самоаудит діяльності ФОП: особливості проведення та пріоритетні напрями. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації», (19 листопада 2024 р, м. Суми). / за ред. проф. Назаренка О.В. Суми: СНАУ, 2024. 394 с. С. 98 - 96.
4. Електронна бухгалтерія: підручник для здобувачів вищої освіти /В.Я. Плаксієнко, І.М. Назаренко, К.С. Жадько, С.А. Гаркуша /За заг. редакцією В.Я. Плаксієнка. – Київ: «Центр учбової літератури». 2021. 298 с.
5. Іванишина О.С. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності: сучасний стан та напрями її вдосконалення. *Ефективна економіка*. 2020. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2020/89.pdf (дата звернення 20.11.2024).
6. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник. 2020. URL: <http://surl.li/tlzh> (дата звернення 21.11.2024).
7. Кузьома В.В. Актуальні аспекти організації обліку та оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Глобальні та національні проблеми економіки. 2014. Вип. № 2. С. 1334–1337.
8. Луценко І.С. Оподаткування платників єдиного податку в сучасних умовах впровадження податкової реформи. *Економіка та держава*. 2020. № 6. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/6_2020/24.pdf (дата звернення 20.11.2024).

9. Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Облік і оподаткування» / Левицька С.О., Осадча О.О., Антонюк О.Р. Рівне. ПП «Формат - А». 2020. 202 с.

10. Парфенюк Т., Яструбський М. Особливості застосування спрощеної системи оподаткування в Україні в умовах воєнного часу. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <http://surl.li/ftgtod> <http://surl.li/hrhscu> (дата звернення 14.11.2024).

11. Податковий кодекс України. URL: <http://surl.li/hkqv> (дата звернення 08.10.2024).

12. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України № 879 від 02.09.2014. URL: <http://surl.li/axagv> (дата звернення 14.11.2024).

13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 14.11.2020. URL: <http://surl.li/wpzc> (дата звернення 14.11.2024).

14. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України № 2464-VI від 08.07.2010. URL: <http://surl.li/awwaz> (дата звернення 14.11.2024).

15. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 25. URL: <http://surl.li/pofyрх> (дата звернення 14.11.2024).

16. Скрипник С., Лавров Р., Шепель І. Облік і оподаткування суб'єктів малого підприємництва. *Економіка та суспільство*. (2023). № (52). URL: <http://surl.li/hrhscu> (дата звернення 14.11.2024).

17. Стисло про бухгалтерський аутсорсинг. URL: <http://surl.li/pbwqs> (дата звернення 14.11.2024).

18. Сук Л.К., Сук П.Л., Данілочкіна О.В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу : Навчальний посібник. 2-ге вид. / За загальною редакцією П.Л. Сука. Київ: «Каравела». 2022. 372 с.

19. Токаренко В.В. Облік і оподаткування діяльності суб'єктів малого підприємництва. *Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ*. 2023. Вип. 4 (30). URL: <http://surl.li/vptlgt> (дата звернення 14.11.2024).
20. Ярмолюк О.Ф. Розвиток малого підприємництва в Україні: облік і оподаткування. *Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Економіка, фінанси, облік та право: аналіз тенденцій та перспектив розвитку»*. 2020. URL: <http://surl.li/mpmxvk> (дата звернення 14.11.2024).
21. Bar-Yosef S., D'Augusta C. and Prencipe A. Accounting Research on Private Firms: State of the Art and Future Directions. *The International Journal of Accounting*. 2019. Vol. 54, №. 02, URL: <https://www.worldscientific>. (дата звернення 18.10.2023).
22. Garbowski M., Tiutiunnyk S., Tiutiunnyk Y., Kondukotsova N., Karpenko O. Digitalization of transfer pricing as an element of the management accounting system in the company. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2021. Volume 25, Issue 1. URL: <http://surl.li/oaljm>. (accessed 03.11.2024).
23. Hashim H. Impact of quality and management in accounting information systems on decision-making for smes enterprises. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. 2022. Vol. 26, Issue 6. URL: <http://surl.li/nonvs> (accessed 23.11.2023).
24. . Ivankov V., Chukhlib A., Stender S., Azarenkov G., Nazarenko I. Analysis of the prospects for the introduction of digital technologies in the Ukrainian economy and accounting. *REICE: Revista Electrónica De Investigación En Ciencias Económicas*. 2023. 11(22), 68–86. URL: <http://surl.li/ojsqq> (дата звернення 11.11.2023).
25. Kohlhase S., Jacco L. Wielhouwer. Tax and tariff planning through transfer prices: The role of the head office and business unit . *Journal of Accounting and Economics*. 2023. Vol. 75, Issues 2–3. URL: <http://surl.li/gqdlie> (дата звернення 08.11.2024).

ДОДАТКИ